



Nagyzerdei
Szabadtéri Játékok

2019. JÚLIUS 23. ÉS 24. DEBRECEN

ŐSBEMUTATÓ

MÓRICZ ZSIGMOND - KOCSÁK TIBOR - MIKLÓS TIBOR:



MINDHALÁLIG!

A MUSICAL SZIMFONIKUS
KONCERTSZÍNHÁZI VÁLTOZATA

A produkció tiszteletbeli fővédnökei:

PAPP LÁSZLÓ, Debrecen polgármestere és FEKETE KÁROLY, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke.

The honorary principal patrons of the production are

MR. LÁSZLÓ PAPP, Mayor of Debrecen and MR. KÁROLY FEKETE, Bishop of the Transtibiscan Reformed Church District.

**„Minden sors új kezdet,
Remél és küzd az ember,
Keresné, hogy lehetne boldog...
Teremtő lázban égve...
S egy új kor szebb reménye,
Mint lámpás fénye, mindig felragyog!”**

Miklós Tibor: Az élet szép

**„Each single lot is a new starting point
Man always hopes for the better
And struggles to find how he could be happy.
In burning fever to create
A more hopeful future of a new epoch
Will shine up as a torchlight for Him!”**

Tibor Miklós: Life means beauty

Szerkesztőség /Editors/: Balázs Dóra, Bálint Albin, Gaál-Lőrincz Andrea, Kékedi Erika

Grafikai tervek, arculat, tördelés /Graphic Designer/: Puzsár Viktor

Felelős kiadó /Editor-in-Chief/: Bódor Edit



Tisztelt Színházlátogató Közönség!

Debrecen a 16. század óta a térség szellemi-kulturális központja, amivé elsősorban a reformáció és rangos iskolája, a Kollégium tette. Az a hírneves iskola, ahol Móricz Zsigmond regénye, a *Légy jó mindhalálig* játszódik. Az izzig-vérig Debrecenhez kötődő irodalmi alkotás Nyilas Misi örök érvényű történetén keresztül mesél hitről, emberi tartásról és gyarlóságról, szeretetről és szerelemtől. Mélylélektani művészeti alkotásokkal sokat találunk életünk során, de a gyermeki lélek ilyen őszinte és fájdalmas megnyilvánulását bemutató, a fiatalok számára is érthető és átélhető alkotással ritkán. A mű saját lelkiismeretünket is nagyító alá teszi, és arra ösztönöz, hogy tartsunk ki az igazság mellett, győzzük le a nehézségeket, s legyünk jók mindhalálig. A múlt századforduló kollégiumának szigorú rendjéről, tanáiról, diákjairól nemigen olvashatunk művészibb alkotást. Gyermekkorom egyik legjelentősebb olvasmányélménye volt a *Légy jó mindhalálig*. A mai napig pontosan emlékszem arra a megrázó érzésre, amit az igaztalanul megvádolt Nyilas Misi miatt éreztem. Felnőttként és apaként pedig tudom, hogy mennyire fontos gyermekeink számára a példamutatás, a segítségünk, hogy el tudjanak igazodni a világban, az érzés, hogy mindig számíthatnak ránk.

Debrecen polgármestereként különösen büszke vagyok arra, hogy az országban elsőként, 1991. április 19-én a Csokonai Színházban mutatták be először a *Légy jó mindhalálig* musicalváltozatát. A produkció, számos sikeres bemutatót követően, az idén visszatér szülőhelyére, Móricz Zsigmond születésének 140. évfordulója és a megújult Nagyerdei Szabadtéri Színpad megnyitásának 5. évfordulója alkalmából.

Kívánom Önöknek, hogy adják át szívüket és lelküket ennek a rendkívüli produkciónak, gyönyörködjenek az új köntösbe bújtatott darabban, egyben adózzunk közösen tisztelettel a volt debreceni diák, Móricz Zsigmond előtt!

Papp László
Debrecen polgármestere
a produkció tiszteletbeli fővédnöke

Ladies and Gentlemen,

Ever since the 16th century, Debrecen has been the intellectual and cultural centre of the region, and the prestigious Reformed College of Debrecen – the renowned school where Zsigmond Móricz's novel, *Be Faithful Unto Death* takes place – has had a major role in it. This work of art, which is so quintessentially tied to Debrecen, tells us about faith, human dignity and frailty, about love in every sense of the word, and does so via the eternal story of Misi Nyilas. All through our life we encounter works that delve into the depths of the human soul, but it is not often that we can find something that presents such honest and painful expressions of a child's soul and remains so accessible to young people as well. The novel places our own conscience under a magnifying glass and encourages us to stand by the truth, overcome adversity and be faithful unto death. We can hardly find another story that presents a more artistic vision of the strict order, the teachers, and the students of the Reformed College at the turn of the century. *Be Faithful Unto Death* was one of the most significant stories of my childhood. To this very day I distinctly remember the harrowing feeling of sympathy I felt for the wrongly accused Misi Nyilas. And now, as an adult and as a father I know how important it is for children to see examples in front of them, how important is our help so that they can find their way in the world and feel that they can always rely on us.

As mayor of Debrecen, I am particularly proud of the fact that it was in Csokonai Theatre on 19th April, 1991, when the musical version of *Be Faithful Unto Death* was staged for the first time ever. After a series of successful runs, this year the production returns to its birthplace on the 140th anniversary of the birth of Zsigmond Móricz and on the fifth anniversary of the re-opening of the Nagyerdei Open Air Theatre.

I hope you will open your hearts and souls up to this extraordinary production, delight in the re-imagined stage version, and, at the same time, let us all pay our respects to the former Debrecen student, Zsigmond Móricz.

László Papp
Mayor of Debrecen
The Honorary Principal Patron of the Production



Dr. Fekete Károly
a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke
a produkció tiszteletbeli fővédnöke

Móricz Zsigmond néhány gimnáziumi osztályt járt 1890-től a debreceni Református Kollégiumba, majd csupán belekóstolt a teológiai és a jogi tanulmányokba egy-egy szemeszternyit. A *Légy jó mindhalálig* (1920) című regényének helyszíne ugyan a Kollégium, de csak részben szól arról, amint azt ki is nyilvánította: „A Nyilas Misi tragédiájában valóban nem a debreceni Kollégium szenvedéseit írtam meg, hanem a kommün alatt s után elszenvedett dolgokat... Én akkor egy olyan rettenetes vihar áldozata voltam. Valami olyan naiv s gyerekes szenvedésen mentem át, hogy csak a gyermeki szív rejtelvei közt tudtam megmutatni azt, amit éreztem, s lám az egész világ elfogadta s a gyermek sorsát látták benne... Ami kedves van a darabban, az debreceni emlék, ami nem kellemes, az máshonnan jött...” (Részlet Móricz 1930. december 12-én Kardosné Magoss Olga-hoz írt leveléből.)

Hálás szívvel mondom: én is debreceni „refis” diák voltam, Nyilas Misi kései utóda. Szeretett iskolám elvárásai életformáló erővé váltak számomra. A Református Kollégiumban jöttem rá, hogy van a *Légy jó mindhalálig!*-nál magasabb követelmény is. A Jézus Krisztussal folytatott életforma és életszemlélet még magasabbra néz: „*Légy hű mindhalálig és neked adom az élet koronáját.*” (Jel 2,10)

Kell a jóság, és kell még valami mellé. A hűségben benne van a jóság és hozzáadódik a hit. Légy hű mindhalálig! – azaz tarts ki az evangéliumra alapozott Isten-hitben, amíg csak élsz! Ebben van az örök élet koronájának titka!

Zsigmond Móricz attended the Reformed College of Debrecen for a few years from 1890, and then studied theology and law here only for a semester each. Even though the setting of his novel *Be Faithful Unto Death* (1920) is the College, it is only partly about this educational institute, as he himself declared: “In the tragedy of Misi Nyilas, in fact, I did not write about my sufferings at the College in Debrecen, but rather my torment during the Hungarian Soviet Republic... I was the victim of a terrible storm at the time. I experienced such naive and child-like suffering that I was only able to show through the mysteries of a child’s heart what I felt, but alas, the entire world accepted and saw it as the fate of the child... Whatever is nice in the novel is actually based on my memories in Debrecen, and whatever is unpleasant came from elsewhere...” (detail from the letter of Móricz written to Olga Kardosné Magoss on 12 December 1930).

It is with a grateful heart that I say that I, too, was a student at “Refi”, a late successor of Misi Nyilas. The expectations of my beloved school have become life-forming forces for me. It was at the Reformed College that I realized that there is an imperative that is superior even to “*being faithful unto death*”. Living one’s life with Jesus Christ gives you an approach whereby you aspire to look even higher: “*Be thou faithful unto death, and I will give thee a crown of life.*” (Rev. 2:10).

What you need is being good, but you also need something more in addition. Being faithful entails being good, but with the notion of faith also added. “Be faithful unto death” – in other words, persevere in your faith in God based on the gospel, until the end of your life, and this is where the crown of eternal life can be found.

Dr. Károly Fekete
Bishop of the Transilvanian Reformed Church District
The Honorary Principal Patron of the Production



Prof. Dr. Kásler Miklós
az emberi erőforrások minisztere

Móricz Zsigmond nagy sikerű regényét szinte mindenki olvasta, aki egy kicsit is érdeklődik az irodalom iránt. Ennek számos oka van: Nyilas Misi személye, akivel minden jóérzésű olvasó azonosulni tud; az egyedülálló nyelvezet, amely páratlanul mutatja be a magyar nyelv sokszínűségét azzal, hogy az egyes társadalmi rétegek képviselői a rájuk jellegzetes szavakat, kifejezéseket használják; a társadalomkritika, amely valójában nemcsak a XIX. század végének Magyarországot mutatja be, hanem a rideg, embertelen bánásmódon keresztül az első világháborút követő kaotikus időszakot, amikor rövid időre a Tanácsköztársaság idejében alatt uralomra kerültek hazánkban a keresztény magyar hagyományoktól oly idegen, diktatórikus eszmék; és végül, talán a legfontosabb ok, a mögöttes tartalom, amely az igazság és a jóság örök, követendő értékeit hangsúlyozza, mégis mindenkinek mást és mást jelent. Talán éppen ezért gondolta úgy Móricz is, hogy sokan nem értették meg a „*Légy jó mindhalálig!*” mondanivalóját. De talán nem is az olvasók nem értették meg, mit is akart az író, hanem Móricz nem vette észre, hogy annyira tökéleteset alkotott, hogy az közel egy évszázada minden olvasónak részleteiben mást és mást jelent, legfőbb üzenete mégis ugyanaz. Ezt az üzenetet – amelyhez Nyilas Misi is mindvégig tartotta magát – talán Morus Tamás fogalmazta meg a legjobban: „*Az igazság akkor is igazság, ha csak egyetlen ember képviseli, sőt akkor is, ha senki sem képviseli.*”

Everybody who has but the slightest interest in literature has read Zsigmond Móricz’s beloved novel, *Be Faithful Unto Death*. There are several reasons for this: the character of Misi Nyilas, whom every empathetic reader can identify with; the unparalleled use of language that presents the diversity of the Hungarian language by introducing representatives of each social class using words and expressions typical of their position in the world; and, via the cold and inhumane treatment Misi has to endure, Móricz offers a social critique that shows not only Hungary at the end of the 19th century but also the chaotic era after World War I, when, during the time of the Hungarian Soviet Republic such ideas came to power that were fundamentally alien to a country based on Christian traditions. Finally, probably the most important reason for the novel’s popularity is the story underneath it all, a story that emphasizes the eternal, exemplary values of truth and goodness yet means something else to everybody. Maybe that is why Móricz himself thought that, ultimately, *Be Faithful Unto Death* was misunderstood by many. But perhaps it was not the readers who misunderstood the author’s intention, maybe Móricz did not realize that he had created a work so perfect that it has continued to mean different things to different readers for nearly a century now, yet its most significant message remains the same. This message – one that Misi Nyilas stood by the entire time – was probably best put by Sir Thomas More: “*Right is right, even if all but one, or, indeed, all are against it.*”

Prof. Dr. Miklós Kásler
Minister of Human Resources



Nyilas Misi és a Lautitia

Az ember mindig ugyanaz. A gyermek mindig ugyanaz. Az embert és még inkább a gyermeket ugyanaz fogja meg ma is, mint ötszáz vagy ezer vagy sok ezer évvel ezelőtt. S ugyanaz fáj neki ma is, mint sok ezer évvel ezelőtti társainak. Ezért vannak örökös igazságok, örökre ható dallamok, örök érvényű regények. Ma is ugyanúgy fáj az igazságtalanság, mint százötven évvel ezelőtt, s ma is ugyanúgy föl lehet erősödni a bántásokból, mint ahogyan nem tudta megtörni annak idején a kis Misit a felnőttek álságos magatartása. Fájtn neki, de fölállt. Mert igaz ember volt, mert tiszta gyermeki lényé birtokolta ezt az igaz, emberi erőt. Ha találkozunk vele regényben, filmben, színelőadásban, odabent legbelül mindnyájan érezzük, hogy mi is Nyilas Misik vagyunk, vagy legalábbis azok szeretnénk lenni, él bennünk erre a vágy, és ha így van, akkor megvan hozzá a képességünk is.

Görögkatolikus egyházunk a Lautitiával járul hozzá, hogy ez Debrecenben is igaz legyen. Ezek a tisztán csendő gyermeki hangok hozzásegítenek ahhoz, hogy a városunkban rendezett musical koncertszínházi változata is hihető és hiteles legyen. A Lautitia Kóruscsalád ma már elmaradhatatlan része a debreceni kulturális életnek, s természetesen nem maradhat ki a Szabadtéri Színpad e grandiózus emlékelőadásából sem. De nemcsak a kiművelt kórusének fogja emelni – reményeink szerint – az előadás katarziszt, hanem gyermekeink tiszta lelkének hitelessége is. Mintegy ötven Nyilas Misi fog tanúságot tenni arról, hogy az ember alapvetően jó, hogy a gyermeki lélek tisztasága hihetetlen erővel bír, s érje bármilyen csapás, ha ez a tisztaság vezet, akkor képes azokon fölülemelkedni. A mi Lautitiánk ereje ebben a tisztaságban rejlik, a hangok és a lelkek tisztaságában. Nemde ugyanez a lelki tisztaság adja Nyilas Misi erejét is immár száz éve azoknak, akik hajlandók befogadni.

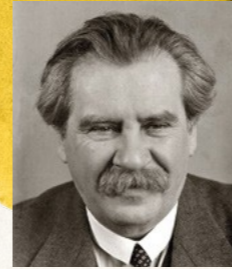
Kocsis Fülöp
érsek-metropolita

Misi Nyilas and the Lautitia Choir

People are always the same. Children are always the same. People, and especially children, are touched by the same things today that touched them 500 years ago, a 1000 years ago, or many thousand years ago. And they are hurt by the same things that their ancestors were hurt by thousands of years ago. That is why there are such things that truths that hold true forever, and tunes and novels that have an eternal appeal. And unfairness hurts even today, just as it did 150 years ago, and even today we can gain strength from the pain we have suffered, just as little Misi Nyilas was not broken by the hypocrisy of the adults surrounding him. He was hurt, but he stood back up. He did so, because he was true, because his pure, young self-possessed this true, human strength. If we meet him in the novel, on film or on the stage, we all feel inside that we are Misi Nyilas ourselves, or at least we would like to be, we have a desire to be him, and if that is true, then we also have the ability to be him.

Our Greek catholic church presents the Lautitia Choir so this could be true in Debrecen as well. These resounding voices of children help the theatre concert version staged in Debrecen be credible and authentic. The Lautitia Choir Family have become an inevitable part of the cultural life of Debrecen, and they are bound to be a part of this grand performance as well in the open air theatre. But we hope that it is not just the sophisticated choir music that is going to contribute to the catharsis of the performance, but the authenticity of the purity in our children's hearts as well. Nearly fifty Misi Nyilas' will testify to the fact that people are ultimately good, that the purity of children's soul has immense strength, and, if led by this purity, the soul can overcome any adversity. The power of our Lautitia Choir lies in this purity, the purity of souls and voices. After all, it is this spiritual purity that has given the strength of Misi Nyilas to all those who have been willing to accept it, for a hundred years now.

Fülöp Kocsis
Metropolitan Archbishop, Archeparchy of Hajdúdorog



MÓRICZ ZSIGMOND (1879-1942)

A 20. század magyar szépprózájának mindmáig Mórícz Zsigmond a legnagyobb képviselője. Elbeszélő művészte mellett a hazai drámairodalom megújítója, legjelentékenyebb publicistáink egyike és – egész mellékesen – költőként a legjobb magyar gyermekversek szerzői közé tartozik.

Lassan érlelődő művész volt, harmincéves koráig kereste magát, mondanivalóit, kifejezőkésztét. De attól kezdve, hogy a *Hét krajcár* című novelláskötetével (1909), majd *Sárarany* című regényével (1911) berobbant az irodalomba, nemcsak elismert, nagy jelentőségű író, de a magyar széppróza központi alakja is a magyar szépprózájának, aki hamarosan tülemelkedik a körülötte keletkező indulatos vitákon, és rendkívüli tehetségét, ábrázolóképességét és hatását kezdeti ellenfelei is kénytelenek elismerni.

A történelmi tragédiák és személyes megpróbáltatások a húszas évektől új utakra terelik Mórícz művészetét. Középszkoláit kitűnő református kollégiumokban (Debrecenben, Sárospatakon) végezte, ezeknek az emléke tér majd vissza a serdülő- és a kamaszkort ábrázoló regényeiben, többek közt a *Légy jó mindhaláligban* (1920), amelyek egyszerre kitűnő korképek és a fejlődésleletan művészi dokumentumai. Nyilas Misi megpróbáltatásain keresztül tesz hitet az alapvető emberi értékek, a tisztesség és jóság mellett.

Életműve óriási. Élő, népszerű, nagyközönségű író. Hatása sokféle irányban mutatható ki; nemcsak a népi írókra, akik mesterüknek vallják, hanem újszólván minden realista hazai törekvésre. Vele kezdődött el a mi regény-, novella- és drámairodalmunknak az a fejezete, amely még most is tart.

ZSIGMOND MÓRICZ (1879-1942)

Zsigmond Mórícz continues to be regarded as the greatest Hungarian fiction writer of the 20th century. In addition to excelling in prose fiction, he was also a renewer of Hungarian drama, one of our most significant essayists; incidentally, as a poet, he is among the author of the best children's poems in Hungarian.

He was an artist of a long maturation period, searching for himself, his themes and tools of expression until the age of thirty. However, from the point he exploded onto the literary scene with his collection of short stories titled *Seven pennies* (*Hét krajcár*, 1909), followed by the novel *Gold in the Mud* (*Sárarany*, 1911), he became not only a recognized, major writer, but also a central figure of Hungarian prose fiction, who soon elevated himself above the agitated debates surrounding him, and even his competitors were forced to acknowledge his extraordinary talent, skill of expression and impact.

The historical tragedies and personal vicissitudes pushed Mórícz's art in a different direction from the 1920s. He completed his secondary school studies at two prestigious "colleges", or boarding schools of the Reformed Church (in Debrecen and Sárospatak), memories of which come back in several novels depicting the age of puberty and adolescence, including *Be Faithful Unto Death* (1920), which are simultaneously excellent portraits of the period and artistic documents of developmental psychology. Through his tribulations, Misi Nyilas, the protagonist, makes a commitment to fundamental human values, integrity and goodness.

The oeuvre of Mórícz is immense. He is very much an alive and popular writer with a large readership even today. His impact can be identified in many different directions: not only on the movement of populist writers who considered him as their master, but practically on all Hungarian schools of realism. It was with Mórícz that the chapter of our novel, short story and drama literature continuing even today first started.



Fotó: Marton József Ferenc

„A siker mindenekelőtt Móricz Zsigmond örök szépségű regényének és a nagy prózáiró művészetétől áthatott muzsikának, Kocsák Tibor zeneszerzői munkájának köszönhető. A librettó és a dalszövegek megírásakor nem kellett mást tennem, mint hűségesen követni Móricz és a komponista áradó invencióját.

A musical megszületése – kezdve a debreceniek felkérésétől egy jubileumi zenés darab megírására az ötlet kipattanásáig, hogy a százötvenéves színház számára Móricz Debrecenben játszódó művéből írjunk musicalt, a szerzői munka hónapjain át a szereplőválogatásig, a premierig minden – szerencsés csillagzat alatt történt. Az ügy sikerre volt ítélve, és hogy így alakult, abban jelentős része volt Pinczés Istvánnak, aki művészeti vezetőként és rendezőként is mindent megtett a mű érdekében, majd – mint a *Légy jó mindhalálig* „specialistája” – még tizenhat alkalommal vitte színpadra a musicalt itthon és külföldön. (...)

A *Légy jó mindhalálig*, noha egy gyermek a főhőse és szereplőinek többsége is gyerek, mégsem igazi gyerekdarab. Nyilas Misi egy felnőtt szenvedéseit éli meg, a kiközösítettség és az igaztalan vádakkal szembeni védtelenség tragédiáját. A szeretet törvénye, amelyet otthonról hozott, amely a »szívek melegében« létezik igazán, elbukik a felnőtt élet farkastörvényeivel szemben.

A musical annyit tett hozzá Móricz művéhez, hogy a diákelet hétköznapijait a mai gyerekek élet-érzésével, az általuk kedvelt zenék stílusában, mai szöfordulatokkal hozta közelebb ifjú nézőihez. Misi dalai – *A felnőttek már tudják*, *A szívek melegében*, és a *Légy jó mindhalálig* – Móricz legszebb gondolatait erősítették meg a zene érzelmi erejével.”

Miklós Tibor
szövegkönyv- és dalszövegíró
(Részlet Miklós Tibor *Musical!* című könyvéből)

“The success is primarily due to Móricz’s novel of eternal beauty, as well as to the work of composer Tibor Kocsák, inspired by the art of the great novelist. When writing the script and the libretto, all I had to do was to faithfully follow the flow of invention emerging from Móricz and the composer.

The birth of the musical occurred under lucky stars: starting from the idea and the request from the city of Debrecen for writing a musical from Móricz’s novel, set in Debrecen, for the 150th anniversary of the theatre, through the work of composing and the casting, to the première. The whole project was destined to succeed, in which a major part was also played by István Pinczés, who did everything in his capacity both as director of the production, as well as the art director of the theatre, in the interest of the work, and then – as the ‘specialist’ of *Be Faithful Unto Death* – staged the musical sixteen times in Hungary and abroad. (...)

Even though its protagonist and the majority of the characters are children, *Be Faithful Unto Death* is still not a real children’s play. Misi Nyilas experiences the sufferings of an adult, the tragedy of being excluded and defenceless in the face of unjust accusations. The law of love, which he brought with himself from home and which truly exists in the ‘warmth of the hearts’, is defeated in the conflict against the laws of the cruel adult world.

What the musical added to the work by Móricz is that it brought the feel of everyday student life closer to young members of the audience in terms of the contemporary language and the style of music they enjoy. Misi’s songs – *‘Adults Already Know’*, *‘In the Warmth of the Hearts’* and *‘Be Faithful Unto Death’* – reinforce the most beautiful ideas of Móricz with the emotional force of music.”

Tibor Miklós
Scriptwriter and Librettist
Excerpt from Tibor Miklós’ book ‘Musical!’



Elmondhatatlanul felemelő érzés szíves figyelmükbe ajánlani egyik első és kedves „gyermekemet”, a *Légy jó mindhalálig*-musicalt. Idestova 30 évvel ezelőtt írtuk, telve fiatalos lendülettel, a magyarmusicalműfaj korszerű megfogalmazásának vágyával, az örökkévalóság ígézetével, a Debreceni Csokonai Színház 125 éves fennállásának megünneplésére, Pinczés István felkérésére. Csodálatos és felejthetetlen szerzőtársammal, barátommal, a magyar zenés színházművészet kiemelkedő alakjával, Miklós Tiborral.

Nem titkolt és alapvető célunk az volt, hogy az akkoriban zenés színházainkat előzőlőn bájos, szórakoztató, könnyed kikapcsolódást ígérő, csillogó-villogó musicalműfajban bebizonyítsuk, lehet és kell magyar és világirodalmi remekműveket a drámai teljesség igényével, mondhatni operai módon megalkotni. A valódi kataritikus színházi élményt modern korunk megszólalási, gondolati, zeneformálási, szóhasználati, színháztechnikai hatásmechanizmusával megteremteni. Móricz Zsigmond örök érvényű gondolatait a zenén, dalokon keresztül a közönség szívéhez eljuttatni. És a „kötelező olvasmány” iskolai nyűgét föloldva a gyermeklét örök vidám játékoságát, dalolni-táncolni vágyó kedvét felkelteni.

Hogy mindez sikerült-e, ezt Önök, Tisztelt Közönség, már eldöntötték, hiszen a kilencvenegyes bemutató óta a *Légy jó mindhalálig*-musicalt folyamatosan színpadra viszik Debrecenből Budapestig, Békéscsabától Sopronig, Kolozsvártól Kassáig, Finnországtól Japánig. Bátran kimondhatjuk, a *Légy jó mindhalálig*-musical a legismertebb, legelismertebb, legtöbbet játszott magyar musical. Nincs nagyobb boldogsága a zeneszerzőnek, mint hogy műve klasszikussá válását megérheti és láthatja. Láthatja, amint újabb és újabb, tehetségesnél tehetségesebb művészek álmódják újra, élük át s viszik tovább ezt a csodálatos móriczi örökséget.

Külön köszönettel tartozom Debrecen városának, Bódor Editnek, Bálint Albinnak, Bókai Zoltánnak és minden odaadó munkatársunknak, hogy lehetővé tették és létrehozták ezt a csodás, a „zene ünnepét” hangsúlyozó produkciót.

Van út lélektől lélekig!

Kocsák Tibor
zeneszerző

It is an unspeakably uplifting feeling to recommend to your kind attention one of my first and dearest “children,” the musical titled *Be Faithful Unto Death*. It was written some 30 years ago, full of youthful energy and with the desire to redefine the genre of Hungarian musicals in more modern terms, with the promise of eternity, at the request of István Pinczés, to celebrate the 125th anniversary of Csokonai Theatre of Debrecen. We wrote it with my wonderful and unforgettable fellow author and friend, an outstanding figure Hungarian musical theatre, Tibor Miklós.

Our unconcealed and fundamental aim was to prove in the musical genre, dominated at the time by charming and glistening pieces promising light entertainment, that it is possible and necessary to create masterpieces based on works of Hungarian and world literature using high standards of dramatic art, one could even say in an operatic manner. To offer a real and cathartic theatrical experience while using the voice, thoughts, musical forms, diction and stage techniques of our modern age. To convey the evergreen thoughts of Zsigmond Móricz to the hearts of the audience via music and songs. And after freeing the work from its stigma of being a piece of required reading in school, to evoke children’s inherent playfulness and propensity to sing and dance.

Whether we were successful has already been decided by you, Dear Audience, as the musical version of *Be Faithful Unto Death* has been staged continuously since its original première in 1991, in places ranging from Debrecen to Budapest, Békéscsaba to Sopron, Cluj to Kosice, and Finland to Japan. We can safely say that *Be Faithful Unto Death* has become the best known, most acknowledged and most often staged Hungarian musical. No composer can think of any greater happiness than living to see his work becoming a classic, to experience time and again that yet another group of highly talented artists re-dream, live through and carry forward this wonderful legacy of Móricz.

I owe special thanks to the city of Debrecen, to Edit Bódor, Albin Bálint, Zoltán Bókai and all devoted members of the team for making it possible and creating this wonderful production placing the emphasis on “celebrating music.”

There is indeed a path from soul to soul!

Tibor Kocsák
Composer



Misi ismét nem akar.../ Once again, Misi does not want to...

A *Légy jó mindhalálig* musicalváltozata legalább annyira Debrecenhez kötődik, mint maga a regény; különös öröm számomra, hogy a Csokonai Színházban született ősbemutatónk után 28 esztendővel ismét (harmadszor is!) színre kerül a civisvárosban – ezúttal szimfonikus koncertszínházi formában. Az 1990-91-es szezonban a mostani színházépület megnyitásának 125. évfordulójára az igazgatóság debreceni témájú új magyar zenés mű megírását tervezte. Fiatal főrendezőként és egykori magyartanárként nem kellett sokat gondolkoznom; készíttessünk musicalt a megbántott jószág, az ártatlanul szenvedő kisdíák szimbolikus történetéből! A „kálomista Rómában” biztosan sokaknak lesz füle kihallani a modern zenés színházi változatból is Móricz önéletrajzi emlékfoszlányait és a társadalomkritikai gondolatait!

Kocsák Tibor és Miklós Tibor lelkesen mondtak igent a feladatra. Megírás közben félúton elveszett az elkészült demófelvételek fele (feltörték és kirabolták a kocsijukat), s úgy kezdtük el a próbafolyamatot, hogy a második rész dalszövegei meg se voltak írva. Seregi László igazgató úr tartalék (amerikai) musicalt is kijelölt arra az esetre, ha nem sikerül befejezni... de sikerült, és négy évadon át játszottuk, többször kitoldva Pető Pisti, Mercs Jancsi, Kókics Peti, Tokaji Csabi, a Posta-fiúk kabát- és nadrágúját. Három évtized alatt 5 országban 20 premiert rendeztem – csoda-e, ha magaménak érzem?

Biztatásul elárulok a nagyerdei alkotógárdának egy szerzői jogi titkot: a két Tibi a főpróbahéten még a dalokkal bajlódott, Misi szerelmes versét Bellához kénytelen volt a rendező maga elkövetni:

„Byönyörü vagy mint az álom, / Te vagy a legszebb a világon! / A szemed fényesen ragyog... / Enyém vagy – s a tiéd vagyok!”

Kollegiális kéz- és lábtörést kívánok minden résztvevőnek!

Pinczés István

A darab közsínházi változatának átdolgozója, az átkötő jelenetek írója

The musical version of *Be Faithful Unto Death* is linked to Debrecen as much as the novel itself: it is a source of special joy for me that 28 years after the original première at Csokonai Theatre (for the third time) the play will be staged once again in the Civis Town, this time in a concert theatre format. In the 1990-91 season, for the 125th anniversary of the opening of the building used today, the leadership of the theatre commissioned the writing of a new, Debrecen-themed musical. As a young director and former teacher of Hungarian literature, I did not have to think long before I concluded: we should make a musical from the symbolic story of goodness hurt, of the suffering of the innocent child. In the “Calvinist Rome” that Debrecen is, many will certainly have the ability to decipher, also from a modern, musical theatre version of the play, Móricz’s autobiographic references and social criticism.

Tibor Kocsák and Tibor Miklós both enthusiastically signed on to the project. In the middle of the writing process, half of the demo recordings were lost (their car was broken into and things were stolen from it), and we started the rehearsals even before the lyrics for the second part were written. László Seregi, the director of the theatre at the time, even designated a backup (American) musical in case the work was not finished... but it was, and we played *Be Faithful Unto Death* for four seasons, during which the coat sleeves and trousers of Pesti Pető, Jancsi Mercs, Peti Kókics, Csabi Tokaji and the Posta brothers had to be lengthened more than once.

Over the course of three decades, I directed 20 premières of the musical in 5 countries – is it any wonder I consider it as my own?

As my final words of encouragement, let me share with the “Nagyerdő” production team a little copyright secret: during the week of the dress rehearsals, while the two Tibors were still busy working on the songs, the director had to write Misi’s love poem to Bella himself:

“Like a dream you’re so beautiful, / The fairest one of them all! / Your eyes are shining and pure... / You are my and I am your...!”

My collegial greetings go out to all members of the production team: “Break a leg!”

István Pinczés

Adaptor of the show’s original stage version and writer of its transition scenes



„Meg volt lódtva egy úton, mint a golyó, s ő tudta, hogy neki gurulni kell, amíg csak végig nem halad az úton...” – írja egy helyen Móricz Zsigmond Nyilas Misiről a *Légy jó mindhalálig* regényváltozatában.

A regény Kocsák Tibor, Miklós Tibor és Pinczés István által írt népszerű zenés színházi változatának most készülő újabb produkciója kapcsán alkotótársaimmal és társulatunkkal úgy gondolom, hasonló örömteli „meglőditottságot” tapasztalhatunk meg, amikor tehetséges fiatalok mellett a magyar zenés színház élvonalbeli alkotóival, tervezőivel és művészeivel közösen vállalkozunk a *Légy jó mindhalálig* című musical szimfonikus koncertszínházi változatának megvalósítására, melynek legfőbb célja a mű zenei anyagának eddigi leggazdagabb élőzenei hangzással való bemutatása. És hogy közel százötven közreműködővel együttesen „gurulhatunk” tovább e különleges szakmai küldetés megvalósításában, az egy eddig precedens nélküli városi intézményközi összefogásnak is köszönhető: a Csokonai Színház, a Kodály Filharmónia Debrecen, a Lautitia Gyermekkar és az Ady Endre Gimnázium „Jélektől lélekig” ívelő intézményközi együttműködése – Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata szellemi és anyagi támogatása mellett – egy, a városban mérferldkő-jelentőségű előadó-művészeti projekt létrehozását teszi lehetővé.

Külön öröm számomra, hogy a darab szimfonikus koncertszínházi ősbemutatója kapcsán az öt éve megnyitott nagyerdei Nagyerdei Szabadtéri Színpad első ízben büszkélkedhet majd egy olyan produkcióval, melynek teljes látványvilága kifejezetten e szabadtéri színpad monumentális méreteire lettek megálmodva.

Debreceniként számomra rendkívüli megtiszteltetés és csodálatos lehetőség, hogy munkatársaimmal egy ilyen komplex zenés színházi projekt keretében adhatunk vissza kreatív energiákat Debrecen városának, és bízom benne, hogy a hagyományörzés és újítás párhuzamos követelményeit érvényesítve tudunk egy friss, újszerű és a mai kor pulzusán is átszűrt színházi olvasatot létrehozni.

E produkciót Hugh Wooldridge-nek és saját „Valkay tanár uram”, Miklós Tibor, a darab szövegkönyv- és dalszövegírója emlékének ajánlom.

Bálint Albin

rendező

“He was launched on a path, like a marble, and he knew he had to roll on, until he went all the way down on that path...” – Móricz wrote about Misi in the novel version of *Be Faithful Unto Death*.

It was a similar, joyful “impetus” of rolling along a path, in my opinion, that my fellow artists and our entire troupe experienced in connection with the latest production of the popular musical version of the novel, written by Tibor Kocsák, Tibor Miklós and István Pinczés. We undertook the task, together with the best authors, designers and artists of Hungarian musical theatre and a group of talented young people, to stage a symphonic concert theatre version of the musical *Be Faithful Unto Death*, the main purpose of which is to present the splendid melodies of the work with the richest live musical arrangement possible. The fact that we can jointly “roll on” with nearly 150 contributors in the realization of the special professional mission is also due to an unprecedented inter-institutional cooperation in the city: the combined work of Csokonai Theatre, Kodály Philharmonia Debrecen, the Lautitia Children’s Choir, and Endre Ady Grammar School, “from soul to soul”, with the moral and financial support of the Municipality of Debrecen, make it possible to create a milestone performing arts project in the city.

It is a source of special, additional joy for me that the symphonic concert theatre première of the musical will take place at Nagyerdei Open Air Theatre, re-opened five years ago in Debrecen, the entire visual world of which was specifically conceived for the monumental stage of this venue.

As a local citizen, I consider it a great honour and a wonderful opportunity that my colleagues and I can give back from our creative energies to the city of Debrecen in the framework of such a complex musical theatre project, and I trust that we will be successful in creating a fresh, original stage reading of this classic text, also filtered through the pulse of our own age, while satisfying the parallel requirements of keeping traditions and being innovative.

I dedicate this production to Hugh Wooldridge and the memory of my own “Master Valkay”, Tibor Miklós, the scriptwriter and librettist of the musical.

Albin Bálint

Director



Kevés város büszkélkedhet olyan örök aktuális, ikonikus regénnyel, mint Debrecen. Csupán néhány regény tudhat magáénak olyan széles körű, generációkon átívelő népszerűséget, mint Móricz Zsigmond e kiválósága. Talán nincs is olyan színház, mely 125 éves születésnapjára olyan zenés alkotást kap, mely kiállva az idők próbáját 28 év után is újjá tud születni.

A magyar musical palettájára 1991-ben helyezték el szerzőt a lécet, melyet azóta is csak Ők tudtak átugrani más műveikkel. A műben olyan dallamokkal találkozhatunk, melyek – méltón Móricz örökségéhez – karaktereiket a zene nyelvén teszik szerethetővé, szerelmessé, szigorúvá vagy épp megbocsátóvá. Zenei vezetőként 10 éve, Pécssett dolgozhattam először e darabbal, melyben mertem nagyot álmodni: szóljanak igazi hegedűk, igazi kürtök, igazi dobok és igazi oboa, szólaljon meg méltón, ahogy addig még soha.

Balikó Tamás, a Pécsi Nemzeti Színház (számomra) örökös igazgatója nem félt az újtól, támogatása nem csak a magam, de a darab életében is meghatározó mérföldkővé vált.

Debrecen is mert nagyot álmodni. Büszke vagyok, hogy részese lehetek annak a produkciónak, melyben összefognak Debrecen város kiválóságai: a Kodály Filharmonikusok, a Lautitia kóruscsalád, az Ady Endre Gimnázium, a Csokonai Színház és a Főnix Rendezvéyszervező Kft.

Bálint Albin rendezésében a Nagyerdei Szabadtéri Színpadon koncertszínházi élményben lesz része az ide látogatóknak, mely műfaj hazánkban mind ez ideig szinte ismeretlen fogalom volt.

Az előadást szeretettel ajánlom gyerekeknek, fiataloknak, családoknak és azoknak, akiknek fiatalága már hosszú ideje tart, ismerjék meg vagy idézzék fel az elfeledett dallamokat, letűnt emlékeket, és könnyezzenek meg velünk bátran ezt a csodás, édesbús történetet. :) Ajánlom továbbá néhai Balikó Tamás emlékének, így adózva művészeté, léptéke, embersége és barátságá előtt.

Bókai Zoltán
zenei vezető

Few cities can boast of such evergreen, iconic novel as Debrecen. Few novels enjoy such a wide-scale popularity spanning several generations as the masterpiece of Zsigmond Móricz. Perhaps there are no other theatres ever to receive such a work for their 125th birthday that can stand the test of time and be reborn after 28 years.

The high bar that this work constitutes was put by its authors on the palette of Hungarian musicals in 1991, and only they have been able to surpass it since with their other works. We encounter in it such melodies that, worthy to the legacy of Móricz, use the language of music to make the characters loveable, loving, strict or forgiving. As musical director, I first had the opportunity to work with this masterpiece 10 years ago in Pécs, where I dared to think big: I wanted us to hear real violins, real horns, real drums and real oboe, and I wanted this work to sound like it never did before.

Tamás Balikó, who is (for me) the eternal director of the National Theatre of Pécs, was not afraid of the new, and his support translated into a milestone not only in my life, but also in the life of the musical itself.

Debrecen, too, dared to dream big. I am proud to be part of the production in which some of the most excellent entities of the city of Debrecen cooperated: the Kodály Philharmonia Debrecen, the Lautitia Childrens Choir, Endre Ady Grammar School, Csokonai Theatre and Főnix Event Organising NPO.

Directed by Albin Bálint, the musical will be staged at the Nagyerdei Open Air Theatre as a concert theatre production, which genre has been almost unknown in Hungary until today.

I am pleased to recommend the performance to children, youths, families and those who kept young on for a long time, so that they would get to know or perhaps re-familiarize themselves with these forgotten melodies and bygone memories, and not be afraid to shed some tears over this wonderful, bittersweet story. :) I also dedicate it to the memory of Tamás Balikó, in acknowledgement of his art, scale, humanity and friendship.

Zoltán Bókai
Musical Director



Bár a Főnix Rendezvéyszervező Közhasznú Nonprofit Kft. a város legnagyobb kulturális eseményeit hívja életre, alapító okiratába ez van írva legfőbb feladatként: előadóművészet.

Az elmúlt években országnyira tartuk névadó főnixmadarunk lángarany szárnyait, és igyekeztünk nagyerdei fészkünkebe terelni vele hazánk legszínvonalasabb társulatait. Gyakori telt házzal hálalta meg a közönség, hogy izgalmas, szórakoztató alkotásokat válogattunk a műfajok színes palettájáról. Így támadt fel újra korábbi hamvaiból a szabadtéri színpad.

A jelenlegi évad különösen fontos az eddigiek sorában. Egyrészt, mert hazaérkezett a *Körhinta*. Másrészt, mert szárnyalásaink során immár elég tudást, tapasztalatot aggatott ránk a szél ahhoz, hogy bátorkodjunk újraraholva színre vinni az izzig-véríg debreceni történetet, a *Légy jó mindhalálig* című regényt.

Móricz Zsigmond műve nem először elevenedik meg a civisvárosi deszkákon, de hiszem, hogy a szimfonikus koncertszínházi ösbemutató ilyen mértékű összefogással valami újat tartogat.

Hálás vagyok mindenkinek, aki segítette, hogy e művön át is „*legyen út lélektől lélekig*”. Nemcsak az Emberi Erőforrások Minisztériumának, a Nemzeti Kulturális Alapnak és a Kölcsey Ferenc-ösztöndíjat adományozó Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának, hanem a „*névtelen békés, dolgoz milliőknak*”, akik munkájukkal, imájukkal, akár csak egy jó szóval támogatták a színdarab létrejöttét.

Bódor Edit
producer

Even though Főnix Events is responsible for the organization of the largest cultural events of the city, our articles of association designate performing arts as our main task.

In the past few years we have spread the golden wings of our eponymous phoenix country-wide and tried to use them to usher Hungarian companies of the highest quality into our nest in the Great Forest of Debrecen. The exciting and entertaining performances from a wide variety of genres were welcomed by audiences with hardly a seat remaining empty. This is how the open-air theatre has risen from its ashes.

The current season is of particular importance: on the one hand, the *Merry-Go-Round* – the stage version of Zoltán Fábri's 1956 drama film of the same title – has come home. On the other hand, during our flight so far, we have gathered enough knowledge and experience to dare to create a new, re-imagined stage version a quintessentially Debrecen story, the novel *Be Faithful Unto Death*.

This is not the first time that the novel of Zsigmond Móricz has been adapted to the Debrecen stage, but I believe that the world premiere of a theatre concert with a symphonic orchestra, supported by such extensive collaborations, is a genuine novelty.

I am grateful to everyone who has made it possible to create “*a way from one soul to another*” through this story. I am grateful not only to the Ministry of Human Capacities, the National Cultural Fund of Hungary and the city of Debrecen, but also to the “*nameless, peaceful, hard-working millions*,” who have helped the creation of this performance through their work, prayers or kind wishes.

Edit Bódor
Producer



Közel húsz éve vagyok a pályán, hozzávetőlegesen 250 bemutatott előadás látványtervezése kötődik a nevemhez. Kiemelném ezek közül azokat az emlékezetes bemutatásokat, ahol számos látványos jelmezt álmodhattam színpadra, mint az *István, a király* (2008), a *Shrek, a musical* (2016), a *Billy Elliott* (2016), *A hugenották* (2017) vagy a tavaly nyáron bemutatott *Apáca Show*. Meghatározó feladataim egyike a Székesfehérváron évente megrendezett Koronázási szertartásjáték, mely több száz korabeli jelmezt vonultat fel.

Az idei év egy újabb izgalmas szakmai kihívást hozott: az a megtiszteltetés ért, hogy megtervezhettem a *Légy jó mindhalálig*-musical debreceni koncertváltozatát. Kezdetül fogva magával ragadott a rendező, Bálint Albin felkészültsége, aki egy lendületes, fiatalos előadást képzelt el. Nem reális terek berendezésére törekedtünk, hanem sokkal inkább egy elemelt közeget szerettünk volna teremteni. A látványt egy Mórícz Zsigmond által írt levél inspirálta, ebből készült az a grafikai montázs, ami a teljes színpadot átöleli. A díszletelemek többfunkciósak, ezáltal gördülékenyebbé teszik a változásokat, miközben lebonyolítható velük a cselekmény. Az öltözékek szervesen illeszkednek az említett keretbe. Az előadás logója és annak színei, valamint a mai magániskolák egyenruháinak formavilága adta a jelmeztervek kiindulási pontját. Fontos volt az öltözékek letisztult eleganciája, ezért a felnőtt szereplőknél a gálakoncertek divatját ötvöztük korabeli elemekkel, így teremtve egy stílizált, köztes világot.

Bizom benne, hogy a látvány elvarázsolja majd a közönséget, segíti a rendezést és a művészeket, és olyan sikeres, emlékezetes előadás születik, amelyet megálmodtunk.

Kovács Yvette Alida
díszlet- és jelmeztervező

I have been working in this field for nearly two decades, and have been responsible for the visual design of approximately 250 productions, including *Stephen, the King* (2008), *Shrek The Musical* (2016), *Billy Elliott* (2016), *The Huguenots* (2017), or last year's *Sister Act* (2018), to mention just some of the most memorable ones.

One of my most important tasks is the Crowning Ceremony Re-enactment, held each year in Székesfehérvár, featuring hundreds of period costumes. This year presented yet another exciting professional challenge: I received the honour to design the concert version of the musical *Be Faithful Unto Death* staged in Debrecen. From the very beginning, I was captivated by the high level of preparedness of the director, Albin Bálint, who envisioned an energetic, youthful performance. We did not try to create realistic spaces; it was much rather an abstracted milieu that we strove to achieve. The visual appearance was inspired by a letter written by Zsigmond Mórícz, which served as the basis of the graphic montage enveloping the entire stage. The elements of the set are multifunctional, which makes transitions smooth and thus contributes to the staging of the plot. The costumes are an organic part of this frame. It was the logo of the performance, including its colours, as well as the visual elements of the uniforms in today's private schools that served as points of departure for the costume design. The simple and clean elegance of the clothes was important, which is why we combined the fashion of gala concerts with period elements, thereby creating a stylized, intermediate world.

I hope that the visual world of the production will captivate the audience, and will also help the director and the performing artists, contributing to a successful and memorable performance that we had envisioned.

Yvette Alida Kovács
Set and Costume Designer





A *Légy jó mindhalálig* olyan regény, amit először „kötelezőként” olvasunk el, majd felnőttként újra, akár többször is, szívesen megnézzük filmen, színházban, prózai és musical feldolgozás formájában. Közös kincsünk ez az alkotás, és nem csak annak apropóján, hogy Debrecen a helyszíne. Nyilas Misi a bennünk lévő jóra való törekvés álmát hordozza, örök emberi értékeket képvisel, mint emberi jóság és szeretet, amellyel olvasóként, nézőként azonosulunk. Megszólít, állásfoglalásra készítet, mert mindannyiunkra érvényeset mond ki. Misit hite, küzdelme, csalódásai életre edzik, az emberiség tanítója akar lenni. Aki a gyermekek nevelése-oktatása mellett kötelezi el magát, annak örök tanítása marad az intelem: „*Légy jó mindhalálig!*”.

A Debreceni Tankerületi Központ színháznevelési programjában meghatározott célok szerint, diákjaink szervezett formában vesznek részt színházlátogatáson, lehetőség szerint Debrecenhez kötődő darab megtekintésével. Nagy kincs, hogy Debrecenben ismét színpadra kerül a *Légy jó mindhalálig*, koncertszínházi előadásban, egy új színpadi formanyelven. Debreceni Tankerületi Központ fenntartóként megteremti a feltételeket, hogy diákjaink részesei lehessenek ennek a kivételes élménynek.

Pappné Gyulai Katalin
tankerületi igazgató
Debreceni Tankerületi Központ

Be Faithful Unto Death is a novel we first encounter as required reading, but then we enjoy seeing again, even multiple times, on film, in the theatre, in both prose and musical forms. This work is our shared treasure, and not only due to the fact that it is set in Debrecen. Misi Nyilas carries the dream of striving to be good, which is inherent to all of us, representing such universal values as human goodness and love, with which we identify as readers and spectators. It calls out to us, makes us take a stance, because its statements are valid for all of us. His faith, struggle and disappointments prepare Misi for life: he wants to become a teacher of the entire world. For those committed to the teaching and education of children, the words remain an eternal message: “Be faithful unto death.”

In the framework of the “theatre in education” programme of the Educational District Centre of Debrecen, our students attend theatre performances in an organized way including, where possible, by seeing plays related to Debrecen. It is a special treasure, therefore, that *Be Faithful Unto Death* is staged in Debrecen again, in a concert theatre format, using a new stage language. As the maintainer of the local schools, the Educational District Centre of Debrecen will create the opportunities for our students to be a part of this unique experience.

Katalin Pappné Gyulai
Manager of Educational District Centre of Debrecen



Táncpedagógus, drámapedagógus, közgazdász, közoktatásvezetői diplomával rendelkezem. Művészeti szakmai tapasztalatomat segítette, hogy tagja voltam a Debreceni Csokonai Színháznak, a Győri Nemzeti Színháznak, a Budapesti Operettszínháznak és a Nemzeti Színháznak, számos külföldi produkcióban vettem részt. Nem csak a tánc volt az életem meghatározó része, hanem különböző szerepeket is játszottam. Színházi munkáim során rengeteg rendezővel, színésszel, zenésszel dolgoztam együtt, akik ma is jó barátaim. Tanítványa voltam Miklós Tibornak is, akinek köszönhetjük többek között a darab csodálatos dalszövegeit. A színház működését nem csak művészeti aspektusból akartam szemlélni, ezért végeztem el a Közgazdasági Egyetem vezetés és szervezés mesterszakát.

Nagy örömmel tölt el, hogy ebben a produkcióban tanítványaimmal budapesti, pécsi, győri kollégáimmal találkozhatok, és dolgozhatom együtt. Megtiszteltetéssel fogadtam a felkérést, hogy Debrecenben második alkalommal koreografálhatom a *Légy jó mindhalálig* című musicalt. Számomra külön kihívást jelent a koncertszínházi változat, mivel szeretném, hogy a nézők számára a zenei élmények mellett a táncos elemek is kiemelkedő részévé váljanak az előadásnak. Feladataim közé nemcsak a táncos részek megkoreografálása tartozik, hanem az egyéb prózai jelenetek mozgáselemeinek megkomponálása is.

Jóna Szabolcs
koreográfus

I am a certified dance and drama teacher, and also have degrees in economics and in public education management. My artistic and professional experiences were enhanced by the fact that I was a member of Csokonai Theatre in Debrecen, the National Theatre in Győr, the Operetta Theatre and the National Theatre in Budapest, as well as participated in numerous production abroad. Dance was not the only determining part of my life, as I also played in stage roles. At the various theatres I worked together with several directors, actors and musicians, many of whom are still my friends. I was also a student of Tibor Miklós, to whom we owe, among other things, the wonderful lyrics of the songs. I did not want to approach the operations of theatres only from an artistic angle, which is why I also completed the master's programme in management and organization at the University of Economics.

It gives me great pleasure that in the production I can meet and work with my former students, as well as colleagues from Budapest, Pécs and Győr. I was honoured by the request to prepare the choreography of the musical *Be Faithful Unto Death* for the second time in Debrecen. The concert theatre version of the play means a special challenge for me, because I would like, in addition to the musical experiences, also for the dance elements to become an important part of the performance for the audience. My tasks included, in addition to choreographing the dance parts, also “composing” the prose scenes and their elements of movement.

Szabolcs Jóna
Choreographer



Rendkívül örülök, hogy Bálint Albin megismertetett a magyar színház- és előadóművészettel. Amikor megismertem Albint, a leghíresebb londoni hangversenyteremben, a Royal Albert Hallban dolgozott. Ahogy beszélgetni kezdtünk, Albin mesélt a jövőre vonatkozó reményeiről és ambícióiról, ami olyan nagy hatást tett rám, hogy meg is invitáltam az általam rendezett *The Night of 1000 Voices* (www.thenightof1000voices.com) musicalgála próbájára. Ez az esemény már közel 20 éve minden évben megrendezésre kerül Londonban.

Mindannyian nagyon örültünk, hogy Albin ott lehetett velünk.

Később Albin révén megismerhettem Bódor Editet és nagyszerű kollégáit a Főnix Rendezvény-szervező Kft.-nél. Örömmre szolgált, hogy rajtuk keresztül találkozhattam Dr. Papp Lászlóval és Dr. Széles Diánával, valamint részt vehettem a Debreceni Virágkarneválon és más jeles kulturális eseményeken.

Őszintén remélem, hogy egyszer majd mindannyian együtt dolgozhatunk egy közös produkción.

Köszönöm, Albin. Köszönöm, Edit. Köszönöm, Debrecen.

Hugh Wooldridge
brit rendező–producer
művészeti tanácsadó

I am so happy that Albin Balint has introduced me to the theatre and the performing arts in Hungary. I first met Albin when he was working at the most famous venue in London, the Royal Albert Hall. We began chatting and talking about his future hopes and aspirations and I was so impressed that I invited him to attend my rehearsals for *The Night of 1000 Voices* (www.thenightof1000voices.com). An event that has run in London for nearly 20 years.

We were all so pleased that he was with us.

Later, Albin introduced me to Edit Bódor and her splendid colleagues at Főnix. Through them it has been my pleasure to meet Dr. László Papp and Dr. Diána Széles and to attend the Flower Festival and other significant cultural events in Debrecen.

I truly hope that we may all join forces on another production in the future.

Thank you, Albin. Thank you, Edit. Thank you, Debrecen.

Hugh Wooldridge
British Director and Producer
Artistic Advisor



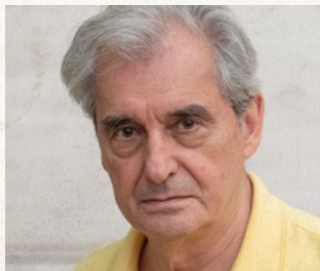


Fotó: Rózsa Erika

Bakos-Kiss Gábor

Vastag nyakú nyírségi kálvinista gyerekként nagy hatással volt rám a regény és mindig is éreztem, hogy Debrecen egyszer az életem része lesz. Aztán felnőtként ért utol a sorsom: a kálvinista Rómába szegődtem színésznek. Már elszereződtem Debrecenből a Nemzetibe, amikor felkértek Török János szerepére, aminek boldogan tettem eleget. Pláne, hogy együtt játszhattam korábbi adys tanítványaimmal. Most egy új találkozásra hív a Város, a Darab, és én örömmel szolgálom újra ezt a gyönyörűséges történetet!

This novel has had a major impact on me as a child born into a stiff-necked Calvinist family in the Nyírség, and I have always felt that Debrecen will be a part of my life one day. Then, as an adult, my fate caught up with me: I signed up as an actor in the "Calvinist Rome." I was already working at the National Theatre in Budapest when I was asked to play the role of János Török, which I happily accepted. Especially since this meant being able to work with my former students from Endre Ady Grammar School. Now the City and the Play invite me for a new encounter, and I am ever so happy to comply and contribute to this beautiful story!



Csikos Sándor

Nyilas Misi drámái története ellenére is örök győztes. Alakja ott van a drámái hősközött, bár története regényben íródott. Az Igazgató, akit én játszom, őrzi a nagy múltú, méltán híres, európai rangú kollégium hagyományait, méltóságát, ahogyan őrzik a nagy nyugati egyetemek - Sorbonne, Cambridge - önállóságukat, ítélkezési jogaikat. Fegyveres testület tagjai nem tehetik be lábukat a kollégium területére. Így menti az ártatlan kisfiút. „Ezt a gyereket az élet sebezte meg, és nekünk kell őt meggyógyítanunk.”

Despite his tragic story, Misi Nyilas is forever triumphant. His figure is among the dramatic heroes, although his story was originally written in the form of a novel. The school principal whose role I play is the guardian of the traditions and the dignity of the prestigious, deservedly famous college of Europe-wide reputation, just as the major Western universities, such as Sorbonne or Cambridge maintain their independence and privileges. No member of any armed forces is allowed to set foot in the college. This is how he is saving the innocent boy. "This child was wounded by life, and it falls upon us to heal him."



Dánielfy Gergő

A *Légy jó mindhalálig* című előadás ezt üzeni nekem: Hogyan lehet szeretetnélküliségben felnőni és abban a közegben ugyanakkor szeretni?! Hogyan kell megbecsülni és soha el nem feledni valakit?

The message of the play *Be Faithful Unto Death* to me: How is it possible to grow up in an environment without love, and yet to love?! How to appreciate and never to forget somebody?



Edelényi Vivien

A „jóság” az emberiség tanítója. Becsület, tisztesség, emberség, tisztaság és tehetség. Példa. Nyilas Misi családja mindannyiunk családja, ahogyan az emberséget hirdető elszántsága is. Nincs pillanat, amikor ne lenne elég aktuális ez a regény. Gyermekek és felnőttvilág küzdelme. A nagymamám háromszor is olvasta, én csak kétszer. Légy jó mindhalálig!

"Goodness" is the teacher of humankind. Honesty, integrity, humaneness, pureness and talent. An example to follow. The disappointment of Misi Nyilas has been experienced by all of us, just as his determination proclaiming humaneness belongs to us all. There is no moment in time when this novel is not topical enough. The struggle of children's and adults' worlds. My grandmother read it three times, so far I only read it twice. *Be Faithful Unto Death!*



Földes Tamás

1991 augusztusában a Rock Színház Gyulán mutatta be a *Légy jó mindhalálig*, melyben megkaptam Valkay tanár úr szerepét. Az élet úgy alakult, hogy akkor mégsem tudtam eljátszani, hiszen akkor született Gergő fiam, s apás szülés lévén, kedves kötelességként, nekem Pesten kellett maradnom. Később aztán háromszor is volt szerencsém játszani a szerepet, s a gyermekeimnek is egyik kedvenc előadása lett ez a darab. Most, végre korban is belenőve, nagy örömmel várom ezt a bemutatót.

Rock Theatre staged *Be Faithful Unto Death* in Gyula in the August of 1991, in which I was given the role of the teacher Valkay. It so happened at the time that eventually I was not able to play in that premiere, since my son Gergő was just born and I had the honour to be present at his birth, and so it was my pleasant obligation to stay in Budapest. Later, however, I was fortunate to have played the role three times, and it has also become one of my children's favourite performances. Now, when I have finally matured into the role, I am really looking forward to this new premiere.



Garay Nagy Tamás

Móricz Zsiga bácsi műve számomra különösen fontos, hiszen debreceniként, debreceni színészként átfogta 31 éves pályafutásomat. Zenei-próza alkotásokban vehettem részt. Voltam Gyéres tanár úr, egy alkalommal Misi apját alakíthattam egy próza előadásban, és lehettem a semmirekellő Török János apja is Török bácsiként. Új lehetőség számomra a feladat, hogy megformálhatom az idén Török bácsi szerepét - de valahol én is Misi korban is belenőve, nagy örömmel várom ezt a bemutatót.

This work of Zsigmond Móricz is particularly important to me as a native of Debrecen, since it has encompassed my 31-year-long career as an actor. I was involved in several prose and musical productions of the play. I played Gyéres, one of the teachers; on one occasion, I had the chance to take on the role of Misi's father in a prose production of the work; and I could even play the father of the good-for-nothing János Török. It is a new opportunity for me to once again play uncle Török - but somewhere, deep down, I am Misi, too! I wholeheartedly recommend this to the audience also: Dare to be MISI!



Jenes Kitti

A *Légy jó mindhalálig* számomra egy nagy tanítás. Egy örök érvényű történet, amely méltán vált irodalmunk egyik alapművévé. Volt debreceni diákként számomra különleges találkozás ez. Olyan értékeket közvetít, amelyek ma éppúgy érvényesek és tanulságosak, mint a regény idejében. Izgalmas és felelősségteljes vállalkozás megeleveníteni Nyilas Misi történetét épp Debrecenben. Egyészen biztos vagyok benne, hogy kivételes produkció fog születni a Nagyerdőn.

Be Faithful Unto Death is a big lesson for me. It is a story of timeless validity, which fully merits its status as a classic of Hungarian literature. For me as a former student in Debrecen, this is a special encounter. It mediates values that are as relevant and edifying today as they were when the novel was written. Therefore, it is an exciting undertaking, and one that carries much responsibility, to stage the story of Misi Nyilas in Debrecen, of all places. I am quite certain that an exceptional production will be born.



Kiss Gergely Máté

Nyilas Misiről nagyapám története jut eszembe, aki szintén a Református Kollégium tanulója volt. Mikor a falusi pap fia először ért Debrecenbe, szájátán bámulta a színes kirakatokat. Így esett, hogy a Piac utcán véletlenül karambolozott egy szigorú civis úrral, aki cserébe egy hatalmas pofonnal ajándékozta meg. Nagyapám az első este könnyáztatta levélben kérte dédanyámat, hogy vigyék innen haza, mert őt bizony az első naptól verik itt Debrecenben.

The story of Misi Nyilas reminds me of an anecdote my grandfather used to tell, who had also studied at the Reformed College. He had come from a village where his father was the priest, and when he first got to Debrecen, he would stare at the colourful shop windows with his mouth hanging open. That's how it happened that on Piac Street he accidentally walked right into a strict gentleman, who gave him a huge slap across the face as a reward. On his first night in the city my grandfather wrote a tearful letter to my great-grandmother, asking her to come take him back home, because he had been beaten in Debrecen on his very first day.



Nagy Anikó

1991 nyarán, a Csokonai Színház ősbemutatója után pár hónappal, Gyulán eljártunk mi is, a Rock Színház, Móricz Zsigmond regényének zenés színpadi változatát, amiben Doroghy Violát alakítottam. Volt szerencsém később még Székesfehérváron, Tatabányán és a Bakáts Téri Nyári Játékokon is találkozni ezzel a szereppel. Most örömteli izgalommal várom ennek a különleges előadásnak a létrejöttét! Új szerep vár rám, Viola édesanyjának figurája. Újabb tragikus nőalak, piciny humorral „fűszerezve”...

In the summer of 1991, a few months after the original premiere of Csokonai Theatre, the Rock Theatre also staged the musical version of the novel of Móricz, in which I played Viola Doroghy. Later in my career, I had the privilege to play this role in Székesfehérvár, Tatabánya and in the Summer Theatre Festival at Bakáts Square, as well. It is with excited anticipation that I am now looking forward to the creation of this special production in Debrecen, where I will appear in a new role, as the mother of Viola: another tragic female figure, "spiced" with a pinch of humour...



Nagy Dániel Viktor

Mintegy mindannyian azért vagyunk itt a Földön, hogy szeretni tanuljunk, mindhalálig jónak lenni a legnagyobb és legnehezebb feladat számunkra, de végeredményben ez a legfőbb tennivalónk. Jónak lenni annyi, mint bevilágítani egy kis lámpással magunk körül, a sötétségben, akkora teret, amekkorát csak bírunk.

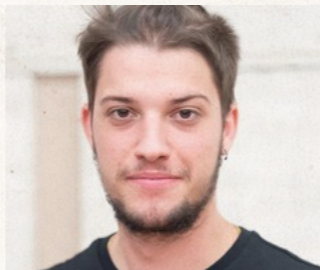
Since all of us are here on this Earth to learn to love, to be good and faithful till our death is our biggest and hardest task, and ultimately the main reason of our existence. To be good means to hold up a small lamp and illuminate our immediate surroundings, to create as much light in the darkness as we possibly can.



Náray Erika

Az utóbbi időben úgy alakult, hogy különféle produkciókkal mutatkozhattam be az itteni közönségnek, színésznőként és énekesnőként egyaránt. A „Légy jó” - ahogy magunk között hívjuk - mind közül az egyik legkülönlegesebb fellépés lesz, hiszen ez egy minden tekintetben a városhoz köthető darab, ami sehol nem olyan szívhez szóló, mint itt, az eredeti helyszínen.

I recent years it so happened that I had an opportunity to introduce myself to the audiences of Debrecen in a variety of productions, both as an actress and as a singer. *Be Faithful*, as we call it among ourselves, however, will be one of the most special performances of all, since it is a piece that can be linked in every way to the city, and which does not have the same way to the heart anywhere else but here, at the original setting of the book.



Mechle Christian

Számomra a *Légy jó mindhalálig* a kitarásról szól. Nem hagyhatja magát soha senki megvezetni. Mindenkinek végig kell járni a maga kis útját akkor is, ha az göcsörtös, és soha nem szabad feladni, és nem szabad siettetni semmit. Még a felnőtté válást sem. Mert eljön mindenki életében az a pont, amikor azt érezzük: „megérkeztem és úgy tökéletes minden, ahogy van”.

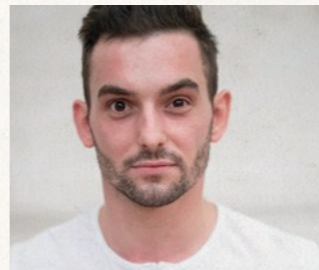
For me, *Be Faithful Unto Death* is all about perseverance. Nobody should ever allow others to lead them astray. We all must go down on our own path, even if it is a tough one, and should never give up and never hurry anything, even growing up, because the time will come in everyone's life when we feel that "I have arrived and everything is perfect just the way it is."



Papp István

Légy jó mindhalálig. Az első, ami eszembe jut róla, hogy olyan, mint egy kinyilatkoztatás. Olyan útmutató, amit majd szívesen festenek fel a leendő gyermekeim szobájának a falára, hogy minden reggel erre ébredjenek, és minden este ezzel a gondolattal hajtsák álomra a fejüket.

Be Faithful Unto Death. The first thing that jumps to my mind is that it is like a revelation. Like a guidance that I would gladly paint on the wall of my future children's room, so that they wake up every morning and go to sleep every evening with this thought in their heads.



Rózsa László

A *Légy jó mindhalálig* éppolyan megkerülhetetlenül debreceni, akár a Nagytemplom. Nekem a gyerekkorom, abból egy darab, melynek szíve van, amit éltetni kell. Büszkévé tesz, hogy közöm lehet hozzá...

Be Faithful Unto Death belongs to Debrecen just as inescapably as the Great Church. For me it is a piece of my childhood, with a heart, which must live on. It makes me proud that I can have a link to it...



Ürmössy Imre

Amikor Debrecenben 1991-ben az ősbemutatót az általam nagyra becsült példakép Gregor József énekelte ezt az áriát a felvételeken, már akkor felmerült bennem, debreceni pályakezdő operaénekesként, milyen szívesen énekelném el én is Pósalaky úr szép áriáját. Nagy öröömre ez most teljesül!

In 1991 I was just starting out as an opera singer, when, on the world premiere of the musical in Debrecen, the esteemed József Gregor, who I would admire, sang this aria. It occurred to me even then that I would love to sing Mr. Pósalaky's beautiful aria. To my utmost happiness, my wish has now come true!



Varga Klári

Számomra ez a történet a hűségről szól! Hűnek maradni egy közösséghez, az általamhoz, az otthonról hozott értéinkhez, és önmagunkhoz! Hűnek maradni, akkor is, ha fájdalmas, ha éppen az a nehezebb út!

For me, this story is about being faithful. To remain faithful to a community, to our dreams, to the values we brought from home, and to ourselves. To remain faithful, even if it is painful, and even if it is the more difficult way!



Asszú Ábel (Szerencs)

Számomra debreceni diáknak lenni megtisztelő, hiszen ebben a városban mindenhol szembenéz veled a történelem, és valamit üzeni szeretne neked. Minden pillanatát élvezem a debreceni diákéletnek, mert tanít, de emellett megmutathatod magad, és jól érezheted magad. És ez a legfontosabb.

I consider it a great honour to be a student in Debrecen, since everywhere in this city history looks at you directly, as if it wanted to tell you something. I am enjoying every moment of being a student in Debrecen, because it teaches me, but also allows me to show my real self and to have a good time, which is the most important thing.



Balogh Benjámín (Berettyóújfalu)

Én vidéken nőttem fel, de mindig is vonzott a városi nyüzsgés. Itt Debrecenben mindig lehet valamit csinálni. Az elején kicsit szokatlan volt, mikor bekerültem, de az évek alatt, azt hiszem, egészen belejöttem a debreceni életbe.

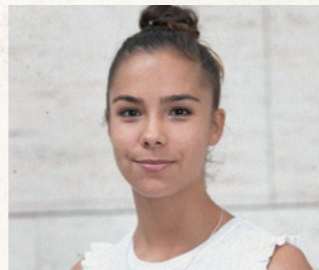
I grew up in the countryside, and the buzz of city life has always attracted me. There is something to do in Debrecen at all times. At the beginning, when I first moved to the city, it was a bit unusual, but over the years I have really come to enjoy life in Debrecen.



Czibla Ádám (Debrecen)

Ha választhatnék, hogy hol lennék a legszivesebben diák, akkor biztos, hogy Debrecenbe kerültem. Mióta itt tanulok, talpraesettebbnek érzem magam, és rengeteg lehetőség tárult elém. Beleszerettem abba, hogy mindig sok emberrel vagyok körülvéve, a szép épületekbe, a remek rendezvényekbe és abba, hogy itt mindig történik valami. Nagyon fontos számomra, hogy amit szeretnék csinálni azt itt meg is valósíthatom. Úgy pottyannak a lehetőségek az ölembé, hogy nem is számítok rá. Bárkinek merném ajánlani, hogy debreceni diák legyen.

If I could choose where I would most want to be a student, I would certainly choose Debrecen. This city has everything that may be important for a student. Beautiful and well-kept parks where you can sit down after school to discuss the events of the day. A wonderful theatre, museum and a wealth of opportunities to express yourself.



Czinege Inez (Füzesgyarmat)

Az életem nagy fordulatot vett, amikor Debrecenbe kerültem. Mióta itt tanulok, talpraesettebbnek érzem magam, és rengeteg lehetőség tárult elém. Beleszerettem abba, hogy mindig sok emberrel vagyok körülvéve, a szép épületekbe, a remek rendezvényekbe és abba, hogy itt mindig történik valami. Nagyon fontos számomra, hogy amit szeretnék csinálni azt itt meg is valósíthatom. Úgy pottyannak a lehetőségek az ölembé, hogy nem is számítok rá. Bárkinek merném ajánlani, hogy debreceni diák legyen.

My life took a huge turn when I moved to Debrecen. Ever since I have been studying here, I feel more efficient, and a wealth of opportunities opened up for me. I have come to love being always surrounded by many people, to appreciate the beautiful buildings, great events, as well as the fact that something is always happening here. It is very important to me that I can realize here what I would like to do. Opportunities fall into my lap without even expecting them. I would dare to recommend to anyone to be a student in Debrecen.



Hlavacska Dénes (Debrecen)

A Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnázium Általános Iskolájába járok. Sosem gondolkoztam még el, hogy milyen Debrecenben diáknak lenni, de mióta megismertem Móricz Zsigmond „Légy jó mindhalálig” című művét, nagy büszkeséggel és jó érzéssel tölt el egy olyan nagy múltú városban diáknak lenni, ahol Misi és barátai is tanultak.

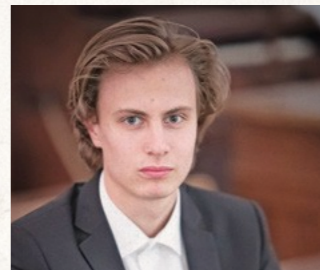
I had never earlier thought about what it is like to be a student in Debrecen, but since I first got to know *Be Faithful Unto Death* by Zsigmond Móricz, I have been filled with pride and positive feelings about being a student in such a historic city where Misi and his friends studied before me.



Kovács László (Debrecen)

„Mint a szép híves patakra, a szarvas kívánczik”, úgy kíváncznék én is debreceni diáknak lenni, ha nem volnék már az. Békés, csöndes olykor, néha viszont az ember egy pillanattig sem tud pihenőt tartani tennivalói közepe. Ez a város számos kulturális programmal is okit minket. Debrecen jelképe a fénixmadár, melynek hamvaiból új élet keletkezik. Most mi vagyunk ezek a madarak, akik még kissé félve, de feltartott fővel éledünk fel, és hozunk jókedvet és hangulatot az emberek szívébe.

“Just as a deer is longing after the beautiful, cool creek,” so I would be longing to be a student in Debrecen, if I wasn't one already. It is peaceful and quiet on occasion, but sometimes one cannot take a moment's break among the many things to do. This city offers such a wealth of cultural opportunities. A variety of concerts brings us the joys of culture and entertainment. The symbol of Debrecen is the phoenix, arising from the ashes of its predecessor. We are these birds now, arising while still a little afraid, yet holding our heads up high, and bringing smiles and joy to the people.



Lehel Vilmos (Debrecen)

Csokonai Színház, Buri-buri, Ady-gimi, Romkert, Modem, Tócoskert, Víztorony és a Nagyerdő. Mind-mind olyan helyek, melyek szerves részét képezik Debrecennek, részt vesznek a keringésében. Ha Budapest, a főváros az ország esze, akkor Debrecen, a civisváros, az ország szíve.

Csokonai Theatre, Buri-buri, Ady Grammar School, Romkert, Modem, Tócoskert, the Water Tower, and the Great Forest. These are all places that are an organic part of Debrecen and contribute to its vital circulation. If Budapest, the capital city, is the head of the country, then Debrecen, the “Civis town” is surely its heart.



Lisztes Krisztián (Berettyóújfalu)

Ha sikert akarunk elérni, folyamatosan fejlődni kell. Debrecen erre nagy lehetőséget ad egy gimnáziumi tanulónak a tanulás, a művészet, a kultúra és a szórakozás területén is. Egész évben változatos, vidám napokat tud nyújtani ez a kedves, szerethető város, és ez az, ami miatt szeretek itt diák lenni.

If we want to be successful, we must develop continuously. In this respect, Debrecen provides great opportunities for a grammar school student in the fields of learning, arts, culture and entertainment alike. This kind, loveable city offers joyful and varied days all year around, and this is why I love to be a student here.



Németh Krisztián Róbert (Csömör)

Hogy mit jelent nekem Debrecen?

Kiszakadást a nagyváros forgatagából, időgépet, mely visszarepít a múlt századba, a debreceni kollégium falai közé és egy klassz csapatot, akikkel mindezt átélhetem.

What does Debrecen mean for me?

It means an opportunity to leave the metropolis behind, a time machine that takes me back to the last century, among the walls of the Reformed College, and a great team with whom I can experience all this.



Ötvös József (Debrecen)

Nagyon szeretek debreceni diák lenni. Jó dolog az, hogy a szülővárosomban járhatok iskolába, így nem kell távol lennem attól a helytől, amit nagyon szeretek. Szerencsére az intézményem is nagyon sok programban benne van, így sokkal több lehetőségünk van más irányokba mozdulni. Jó debreceni diáknak lenni, és semmi másra nem cserélném el.

I love being a student in Debrecen. It's wonderful that I can attend school in my native city, and so I don't have to be far from the place that I love. Fortunately, my institution is also a part of many programmes and events, and so we have lots of opportunities to go in different directions. It's great to be a student in Debrecen, and I would not replace it for anything else.



Pusztai Lőrinc (Debrecen)

Debreceni általános iskolába jártam, és most debreceni gimnáziumba járok. Ami közös mindkét intézményben, hogy mindegyik nagyon közel van, és könnyedén gyalog is beérek mindig időben. Emellett számos olyan embert ismertem meg, akiktől sokat tanultam, és akikkel sok élményt átéltem.

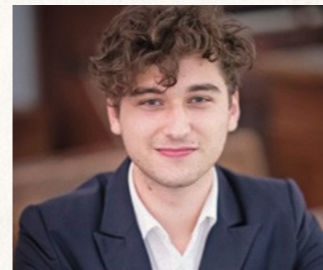
I attended both primary school and now grammar school in Debrecen, and what they have in common is that both are very close to where I live, and I can easily walk to school. In addition, I also met many people from whom I learnt a lot and with whom I lived through many great experiences.



Szoboszlai Balázs (Debrecen)

Debrecenben nagyon jó a közösség, és már szinte olyan, mintha egy főváros lenne. Diákként sok izgalmas programlehetőség van, amiken részt tudunk venni az iskolával. Ezért szeretek debreceni diáknak lenni.

Debrecen has a wonderful community, and it is almost as if it was a capital city. For students, there are many exciting opportunities for events that I can participate in with my schoolmates. This is why I like to be a student in Debrecen.



Tar Viktor (Hajdúsámson)

Én, mint vidéki lakos, nagy örömmel jöttem Debrecenbe évekkal ezelőtt, hogy a színházhoz közel, az Ady Endre Gimnáziumba járhatok iskolába. A vidéki levegő után a pezsgő városi légkör magával ragadott, azóta is itt érzem igazán otthon magam, Debrecenben.

As someone from the countryside, I was overjoyed to come to Debrecen years ago to attend Ady Grammar School, right behind the theatre. After the calmness of the countryside, the vibrant city atmosphere captivated me immediately, and ever since I truly feel at home here, in Debrecen.



Török Tamás (Debrecen)

Debrecen egy gyönyörű város, rengeteg programmal, sok híres színész, énekes, zenekar fordul meg itt. A Debreceni Virágkarnevál minden évben ide vonzza a világ minden tájáról a táncos fellépőket, nézőket. Minden napom érdekesen, izgalmasan telik, megismerkedek az éneklés szépségeivel, emellett a tanárim bevezetnek a hangszerek csodálatos világába is. Nem utolsósorban lehetőség adódik egy ilyen neves színdarabban szerepelni.

Debrecen is a beautiful city with lots of events, and many famous actors, singers and bands come to perform here. The Flower Festival of Debrecen also attracts thousands of people each year both as participants in the parade and as spectators. This makes each of my days interesting and exciting, as I enjoy the beauty of signing and my teachers also introduce me to the wonderful world of musical instruments. Last but not least, I have an opportunity to perform in such a famous play.



Vajóczki Virág (Budapest)

Számomra debreceni diáknak lenni a lehetőséget jelenti, hogy gyakorolhassam és fejleszthessem azokat a képességeimet, amikben tehetséges vagyok. Kis osztályunkban mindenki egyéniség, és így alkotunk egy összetartó egyedi közösséget. Sokféle helyről érkezünk, mégis a város légköre és a barátok otthonias légkört teremtenek szivemben.

For me, being a student in Debrecen means the opportunity to practice and develop my talents. We are all individuals in our class and as such, we are a very cohesive and unique community. We come from many different places, but the atmosphere of the city and my friends create a sense of home in my heart.



Zubor Sándor Boldizsár (Hajdúnánás)

Debrecenben jó élni. Rengeteg lehetőséget van itt diákként, magas szintű a kultúra, bárhova el tudok menni szórakozni, hisz itt az ember jól érzi magát a „debreceni atmoszférától”. Öt éve élek itt, és nagyon boldog vagyok a civisvárosban. Remek emberek, tanárok és barátok vesznek körül, akik nagyon sok támogatást nyújtanak számomra. Örülök, hogy befogadott Debrecen, és bekerültem az itt megrendezett *Légy jó mindhalálig!*-ba. Köszönöm, Debrecen!

It is good to live in Debrecen. I have many opportunities here as a student; there is a high level of culture, and I can go out and have fun in many places, since the "Debrecen atmosphere" makes you feel good. I have lived here for five years, and I am very happy in the "Civis Town". I am surrounded by wonderful people, teachers and friends, who provide a lot of support for me. I am glad that Debrecen accepted me, and I made it into the production of *Be Faithful Unto Death* staged here. Thank you, Debrecen!



Somogyi-Tóth Dániel
a Kodály Filharmonikusok Debrecen igazgatója,
művészeti vezetője

Dániel Somogyi-Tóth
General and Artistic Director
of Kodály Philharmonia Debrecen

Légy jó mind halálig! – talán nincs is olyan magyar anyanyelvű ember, aki ne tudná rögtön, hova is kösse ezt a mondatot, s ne keltsen fel benne nosztalgikus érzéseket, vagy éppen csaljon könnyeket a szemébe. A regény és a belőle készült musicalváltozat is ezer szállal kötődik Debrecenhez. Nagy öröm tehát, hogy egy kivételes városi összefogással ismét színpadra kerül itthon, Debrecenben a darab, és boldog vagyok, hogy a produkció zenei alapjait a Kodály Filharmonikusok Bókai Zoltán barátom irányításával adják.

"Be faithful unto death" – perhaps there is not a single Hungarian who would not know immediately where this quotation comes from, who would not have a sense of nostalgia or even tears in their eyes. Both the novel and musical version based on it are linked to Debrecen by a thousand threads. It is a great pleasure, therefore, that the play is staged once again here, with a unique cooperation across the city, and I am happy that the musical foundations of the production are provided by Kodály Philharmonia Debrecen, led by my friend, Zoltán Bókai.



Kodály Filharmonikusok Debrecen

Kodály Philharmonia Debrecen

A Kodály Filharmonikusok Debrecen városának hivatásos zenekara. A közel egy évszázada a Magyar Államvasutak által alapított, Bartók-Pásztory-díjas együttes az elmúlt években Somogyi-Tóth Dániel karmester, orgonaművész művészeti vezetésével új arculatot nyert: évről évre nagyobb teret, ismertséget s elismertséget kap Magyarország és a világ zenei életében. A zenekar székhelyén, Debrecenen kívül rendszeresen koncertezik a Művészetek Palotájában, a Zeneakadémián és régióján túli nagy fesztiválok is – Budapesti Tavasz Fesztivál, CAFe Budapest –, valamint állandó koncerthelyévé tette a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér 1. termináljának műemlék utascarnokát. A Kodály Filharmonikusok a Csokonai Színház állandó szimfonikus zenekara, és több más opera-, illetve színházi produkció közreműködője.

Kodály Philharmonia Debrecen is the professional orchestra of the city of Debrecen. Founded nearly a century ago by the Hungarian National Railways, the Bartók-Pásztory Prize-winner orchestra developed a new image in recent years with artistic direction by Dániel Somogyi-Tóth, conductor and organist: it gains more and more space, recognition and prestige both in Hungary and around the world. Outside of its home city of Debrecen, the orchestra also regularly gives concerts in the Palace of Arts and the Academy of Music in Budapest, as well as major festivals beyond its region, such as the Budapest Spring Festival and CAFe Budapest, and the old passenger terminal of Liszt Ferenc International Airport, now a monument building, has also become a permanent concert venue for them. Kodály Philharmonia Debrecen is the permanent symphonic orchestra of Csokonai Theatre, as well as a contributor at several other operatic and theatre productions.



Nemes József
a Lautitia Gyermekkar vezetője

József Nemes
Artistic Director and Conductor of Lautitia Children's Choir

A *Légy jó mindhalálig* előadása keretbe foglalja eddigi életemet és munkásságomat. Gyermekként ámulva néztem az első előadásokat a Csokonai Színházban, testvéremmel a darab hanganyagát tartalmazó kazettát pedig rongyosra hallgattuk – ez volt akkor a sláger. A szó mai értelmében is. Közel 30 évvel később lehetőségem adódik diákjaimnak átadni abból a tiszta szeretetből, igazságból és tisztességből, ami a műből és zenéjéből árad, s csiszolt engem is az évek során. Hálás vagyok, hogy részese lehetek az előadásnak alkotóként és főleg debreceniként.

The musical version of *Be Faithful Unto Death* provides a framework for my life and work so far. As a child, I used to watch the first performances in Csokonai Theatre with my mouth hanging open in admiration, then my sister and I would listen to the recording of the musical until the cassette tape feel apart – those were truly the greatest hits of the time. Now, almost 30 years later, I have the chance to give my students something of that pure love, truth, and integrity that come from the story and the music, and that had such a formative effect on me as well during the years. I am grateful that I can be part of this performance as a creator, and especially as a Debrecen citizen.



Lautitia Gyermekkar

Lautitia Children's Choir

A Gyermekkar a debreceni Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola kórusa. Az együttes 1959 óta létezik, Lautitia Gyermekkar néven azonban 2006 óta, mióta Nemes József irányítja, aki maga is a kórus tagja volt. A Gyermekkar megalakulása óta számos hazai és nemzetközi kórusverseny díjazottja és fesztivál résztvevője. Az utóbbi évek eredményeiből és elismeréseiből kiemelkedik az Európa- és világbajnoki cím, valamint a KÓTA- és a Hajdú-Bihar Megyei Prima-díj. Ezek mellett számos verseny dobogós helyezését tudhatják magukénak. A legfontosabb mégis az, hogy egy olyan közösségé vált a Lautitia Gyermekkar, amelynek a tagjai egymást szeretik, tisztelik és a közös alkotás lehetősége mindenkinék folyamatos, új kihívást jelent a mindennapokban.

The Children's Choir is affiliated with Saint Ephrem Elementary School in Debrecen. Originally established in 1959, it has taken the name Lautitia Children's Choir in 2006, when József Nemes, previously also a choir member, started to work in the school. Since its foundation, the choir participated in several Hungarian and international choir competitions and festivals. Standing out from its most recent recognitions, it won a European and a World Choir Championship, the KÓTA Prize and the Prima Prize of Hajdú-Bihar County, and also won several 1st, 2nd and 3rd places in many other competitions. Still, the most important thing is that Lautitia Choir has become a community whose members love and respect each other, and the possibility of creating something together means a constant challenge in their everyday lives.

A Gyermekkar tagjai / Members of Childrens's Choir:
Al-Shrebeche Jázmin | Al-Shrebeche Zulejka | Antal Alexandra | Bencze Boglárka | Bereczki Kornélia | Bodó Hanna | Csukás Lili | Gulyás Botond | Gyarmati Anna | Hajós Boróka | Hajós Gertrúd | Hernádi Balázs | Hernádi Flóra | Horváth Ádám | Jakubecz Luca | Juhos Liliána | Kovács Emese | Kovács Henrietta | Kovács Panni | Kozma Ramóna | Kungler Lilla | Lengyel Alexandra | Lengyel Dorina | Mézes-Pataki Atos | Molnár Petra | Nádor Zsófia | Nagy Milán | Nagy Natália | Perényi Dorotya | Pogácsás Bálint | Pogácsás Petra | Puskás Zsolt | Skripeczky Jázmin | Szabó Krisztina | Szalay Gyöngyvér | Szentpáli-Gavallér Fruzsina | Szilágyi Kitti | Szmotkó Bence | Szmotkó Zsófia | Tarnóczy Máttyás | Tóth Kamilla | Tökés Levente | Urbán Janka | Varga Lili | Varga Szabolcs | Zámbo Kinga



Gemza Péter
a Csokonai Színház igazgatója

Péter Gemza
General Manager of Csokonai Theatre

1991. április 19-én a Csokonai Színházban, a teátrum százhuszonöt éves fennállásának alkalmából mutatták be először a *Légy jó mindhalálig* musicalváltozatát. A produkció egy hosszú sikersériája után a Csokonai Színházból indult sikerkörútra, és most örömmel járultunk hozzá, hogy elkészüljön a koncertszínházi változat. Minden klasszikus mű más megvilágításba kerül, ha fiatal alkotók nyúlnak hozzá, így színházunk művészeti hitvallásához híven örömmel vettünk részt ebben a kísérletben. Ahogy mindig, most is kíváncsisággal fordulunk az új műfajok felé, a ragtime-operától a koncertszínházig a színház minden formája partnerre talál a Csokonai Színházban.

On 19th April, 1991, the 125th anniversary of the theatre, premiered the musical version of *Be Faithful Unto Death*. After a long and successful run, the production started out from Csokonai Theatre towards further successes and we are happy to give our consent to the creation of a concert version. Every classical piece is put into a new perspective when young creators engage with them, thus, in accordance with our theatre's artistic philosophy, we have been glad to participate in this experiment. As always, we are eager to turn towards new genres, and from ragtime operas to theatre concerts every form of theatre can find its place in Csokonai Theatre.



Várhalmi Ilona
az Ady Endre Gimnázium művészeti vezetője

Ilona Várhalmi
Artistic Director of Endre Ady Grammar School

A *Légy jó mindhalálig* című musical és a debreceni Ady Endre Gimnázium már az ősbemutató óta összeforrt. Az első előadás legügyesebb szereplői szinte automatikusan adysok lettek. Természetesen a két Misi is, akik szép szakmai karriert futottak be adys éveik alatt, a többi fiúval együtt: akik adys éveik után színészek lettek.

Büszkeséggel tölt el, hogy volt adys tanítványom (Bálint Albin) a bemutató rendezője, aki már gimnazista korában is próbálgatta rendezői szárnyait. Büszkeséggel tölt el az is, hogy a musical gyerekszereplői közül is sokan adysok.

Be Faithful Unto Death and Endre Ady Grammar School of Debrecen have been closely intertwined since the original premiere of the musical. The best actors of the first performance almost automatically became students at Ady. So did, of course, also the two Misics, who had quite an acting career during their years at our school, together with the other boys: those who became professional actors after graduation.

It gives me great pride that the director (Albin Bálint) of this premiere is a former student of mine at Ady, who was first trying his wings as a director while a student in our school, as well as the fact that lot of the juvenile actors in the musical are also from Ady.





Bögös Attila
zenei munkatárs

Attila Bögös
Associate Musical Director

Nagyon örültem neki, amikor a musicalelőadás korrepetitorának felkértek. Szép és izgalmas feladat volt a zongorakivonatot megtanulni, valamint a betanítás folyamatában részt venni. A musical „élőzenés” előadása nagyon izgalmasnak ígérkezik, nagyon várom már az előadást. Megtiszteltetés számomra együtt dolgozni azokkal a neves művészekkel, zenekarral, illetve énekkarral, akik a darab előadásában részt fognak venni. Remélem, hogy az előadás a debreceni közönségnek is tetszeni fog.

I was very glad when I was invited to work as the piano accompanist for the musical. It was a beautiful and exciting task to learn the piano extract and participate in the process of learning and rehearsals. The "live music" performance of the musical promises to be very exciting, and I am looking forward to the premiere very much. It has been a great honour to work with the renowned artists, orchestra and chorus members who will participate in the musical. I hope that the audience in Debrecen will also enjoy the final product.



Ditzmann Tamás
hangtervező

Tamás Ditzmann
Sound Designer

A Madách Színház hangtervezője vagyok, és nagy öröm számomra visszatérni Debrecenbe, ahol már több ízben is dolgoztam. Kocsák Tibor és Bókai Zoltán régi kedves kollégáim, akiknek munkásságát jól ismerem, és jó érzés lesz velük ismét találkozni és együttműködni. Nem kevés szakmai kihívást rejt magában a harmincfős szimfonikus zenekar, a négyfős rockszekció, az ötvenfős kórus és a közel negyven felnőtt és gyerekszínész hangosítása annak érdekében, hogy hangzásban teljes egységet alkossanak. Bizom abban, hogy a sokféle területről érkező szakemberekkel és alkotókkal egységet teremtve egy egyedi produkciót tudunk a debreceni nagyérdemű szórakoztatására létrehozni.

I am a sound engineer at Madách Theatre in Budapest, and it is a great pleasure for me to return to Debrecen where I have worked on several occasions. Tibor Kocsák and Zoltán Bókai are dear old colleagues, whose work I know very well, and it will be great to see and work with them again. It is quite a professional challenge to design the sound aspects of the production featuring a 30-member symphonic orchestra with a 4-person rock section, the 50-member chorus, as well as nearly 40 adult and child actors, so as to ensure a unified audio experience. I hope that, together with the experts and artists coming from a variety of fields, we'll be able to create a unique experience for the entertainment of the audiences in Debrecen.



Madarász „Madár” János
világítás- és animáció-tervező

János
„Madár” Madarász
Lighting and Animation
Designer

Jóval 20 éves korom után olvastam a könyvet. Teljesen másképpen éltem meg, mint a filmet, és egyértelművé vált, mennyire fontos egy ilyen csodálatos mű az ember lelki fejlődéséhez, így saját gyermekeim számára már én magam tettem kötelezővé az elolvasását. Kocsák Tibor fantasztikus zenéje, Bálint Albin korszerű fiatalos rendezése, Kovács Yvette Alida fantasztikus ötletekkel teli színpadképe és jelmezei, a többi alkotó munkája, nem utolsósorban a színművészek játéka, mind-mind segíteni fogják, hogy Móricz Zsigmond csodálatos alkotása 2019-ben is minden értékét, mondanivalóját megőrizve, ugyanakkor a mai kor tempójával lépést tartva, vizuális ingereinek, látványvilágának, trendjeinek megfelelően, korszerűen mesélje el Nyilas Misi szívszorító történetét!

I was well over 20 years old when I first read the book. I experienced it quite differently than the film, and it has become clear to me how important a contribution such a wonderful work can make to one's spiritual development, and therefore, I myself made Be Faithful Unto Death required reading for my own children. The fantastic music by Tibor Kocsák, the modern and youthful direction by Albin Bálint, the creative set and costume designs by Yvette Alida Kovács, the work of all other artists, including quite importantly those of the actors, will all contribute to this wonderful work by Móricz preserving all of its values and message even in 2019, yet keeping up with the pace of today's age, in line with contemporary visual trends, telling the heart-wrenching story of Misi Nyilas in a modern way.



Kékedi Erika
produkciós menedzser

Erika Kékedi
Production Manager

Erős hittel, akarattal kitarthatunk értékrendszerünk mellett. Életünk egyes szakaszaiban érdemes visszatekintnünk a múltra és végiggondolni, hogy egy-egy átélt rossz élmény büntetés-e a sorstól, vagy inkább tanítás, mely által fejlődhetünk és példaképekké válhatunk embertársaink körében.

With strong faith and will, we can persist in our value system. In certain stages of our lives, however, it is worth thinking back on the past and consider whether a bad experience was a penalty from fate or rather a form of teaching whereby we can develop and become an example for our fellow human beings to emulate.



Balázs Dóra
produkciós asszisztens

Dóra Balázs
Production Assistant

Az Élet egy hatalmas játékos. Hol örömet hoz, hol pedig akadályokat gördít az utunkba. Fontos, hogy bizzunk saját magunkban és a képességeinkben, tanuljunk meg boldogan élni. Értékeljük azt, amink van, merítsünk erőt a szeretteinkből és éljük meg minden pillanatát a jelennek.

Life is a big player. Sometimes it brings joy, sometimes it rolls obstacles in our path. It is important to have trust in ourselves and our own abilities, and to learn to live happily. We should appreciate what we have, derive strength from our loved ones, and to experience every moment of the present.



KÖSZÖNET / ACKNOWLEDGEMENTS:



AtomicMedia



Center Print Nyomda



Debreceni Egyetem
Zeneművészeti Kar



Debreceni Népi
Együttes



DKV Debreceni
Közlekedési Zrt.



DMK



Hajdú-Bihari Napló



Ifjúsági Ház Debrecen



MÁV Zrt.



Panyolai Pálinka



Reskontó



SzVariáns

Továbbá:

C. Kiss Ilona | Derencsényi István | Ecsedi Viktória | Ölveti Ildikó
Pántya Julianna | Pikó Sándor | Tóth Ottó

Móricz Zsigmond – Miklós Tibor – Kocsák Tibor:

LÉGY JÓ MINDHALÁLIG! / BE FAITHFUL UNTO DEATH

A MUSICAL SZIMFONIKUS KONCERTSZÍNHÁZI ŐSBEMUTATÓJA / PREMIÈRE PRODUCTION OF THE MUSICAL'S SYMPHONIC CONCERT THEATRE VERSION
A NAGYERDEI SZABADTÉRI JÁTÉKOK ÉS A CSOKONAI SZÍNHÁZ KÖZÖS PRODUKCIÓJA / A CO-PRODUCTION OF NAGYERDEI OPEN AIR THEATRE AND CSOKONAI THEATRE

Szinopszis

Nyilas Mihály a szigoráról híres debreceni kollégium eminens tanulója. A kisdíjakot - ismerve szülei szegénységét - a jószívű Valkay tanár úr házitanitónak ajánlja be a Doroghy családnhoz, a lusta Sanyika mellé.

Misi otthonról kapott csomagját, „pakkját” osztálytársai a nagyhangú Böszörményi vezetésével alaposan megdézsmálják. Az elkéseredett fiút Nagy úr, az öregdiák próbálja megvigasztalni, és egy újabb kereseti lehetőséghez is juttatja. A kisdíjak így Sanyika korrepetálása mellett felolvasó is lesz a vak Pósalaky úrnál. Örömet siet megosztani a Török családdal, akiknek házához korábban kosztos diákként járt.

Törökék sem dúskálnak anyagi javakban, ráadásul fiuk, Török János közismert széltoló, a kollégiumból is kicsapták, nővérét, Ilonkát is meglopta. János, aki folyton könnyű pénzkeresetről, gazdag életről álmodik, ellopja Misitől a lutriszelvényt, amelyet a kisfiú Pósalaky pénzén, a vak ember által megálmodott számokkal töltött ki.

A Doroghy család egyetlen reménye Sanyika, az ő ledoktorálásától, majdani karrierjétől várják a lecsúszott familia helyzetének megváltozását. A két Doroghy lány közül az idősebb, Viola már feladta saját álmait, és csak a családjáért él, Bella, a fiatalabb viszont nem tud megbékélni a tisztes nyomorral, és hajlik rá, hogy engedjen a jóképű Török János udvarlásának.

A Misi szelvényén szereplő számok közül négyet kihúznak, ám a kisfiú hiába keresi az igazoló-papírt, az eltűnt, és Pósalaky számonkérése után az is kiderül, hogy a nyereményt már felvette valaki. Bella megszökik a tolvaj Török Jánossal, és Misit szinte egy időben vádolja be a kollégium igazgatójánál Pósalaky és a fiáért csalásra is képes Törökné.

Hüga eltűnését Misi kéri számon az elkéseredett Viola is. Hiába az igazgató jóindulata, a kisfiú a kollégium fegyelmi tanácsa elé kerül, ahol Valkay tanár úr kisebbségben marad: a kegyetlen Sarkadi kiforgatja a rémült diák minden szavát, megalázza, összeomlásba hajszolja őt. Valkay tanár úr dalát, amely az élet szépségét dicsérte, az ájultan fekvő Misi köré gyűlve idézik fel iskolatársai.

Részlet Miklós Tibor *Musical!* című könyvéből

Synopsis

Misi Nyilas is an eminent student at Debrecen's famous boarding school, the Reformed College. Knowing of his parents' poverty, his good-hearted teacher, Mr. Valkay gives him a recommendation to work as a tutor for his lazy classmate, Sanyika, the son of the Doroghy family.

While he is away, his classmates, led by the boisterous Böszörményi, go through and pilfer his package just received from home. A graduating student called Nagy tries to console the desolate boy, and helps him find yet another source of income; this is how, in addition to tutoring Sanyika, he also starts to read out the newspaper for the blind Mr. Pósalaky. He hurries to share his joy with the Török family, at whose house he used to eat.

The Töröks are not so well off either. Their son, János Török, a well-known troublemaker, was just expelled from the College, and was found out to have stolen from his sister, Ilonka. János, who keeps dreaming about easy money and a wealthy lifestyle, steals the lottery ticket from Misi which the boy bought with Pósalaky's money and completed with the numbers dreamt up by the blind man.

Sanyika is the only hope of the Doroghy family: they expect that his graduation and future career will restore the family into its former glory. The older of the two Doroghy daughters, Viola, has already given up her own dreams, and she lives only for her family, but Bella, the younger one, cannot come to terms with honest poverty, and is leaning towards yielding to the courtship of the handsome János Török.

Four of the numbers played by Misi are drawn, but the boy is looking for the lottery ticket all in vain. Not only did it disappear, but after Mr. Pósalaky calls Misi to account, it turns out that somebody has already claimed the winnings. Bella elopes with the thief, János Török, and Misi is reported to the principal of the school almost simultaneously by Mr. Pósalaky and Mrs. Török, who is willing the perjure herself for her son.

Misi is even blamed by the desperate Viola for the disappearance of her younger sister. Despite the benignity of the principal, the boy is sent before a disciplinary committee where his teacher, Mr. Valkay finds himself in a minority: another teacher, the cruel Sarkadi, twists every word of the scared student, humiliates him and breaks him down. The song of Mr. Valkay, praising the beauty of life, is evoked by Misi's schoolmates gathered around the unconscious boy lying on the floor.

Excerpt from Tibor Miklós' book *'Musical!'*

MÓRICZ ZSIGMOND regénye és színműve alapján
Szövegkönyvét és dalszövegeit írta MIKLÓS TIBOR, eMeRTon-, Nádasdy Kálmán- és Artisjus Alkotói Életműdíjas
Zenéjét szerezte KOCSÁK TIBOR, eMeRTon-, Erkel Ferenc- és Artisjus-díjas

A darab kőszínházi változatát átdolgozta és az átkötő jeleneteket írta PINCZÉS ISTVÁN, Jászai Mari-díjas
Szimfonikus zenekarra hangszerezte BÓKAI ZOLTÁN

Based on the novel and play by ZSIGMOND MÓRICZ
The libretto and the lyrics were written by TIBOR MIKLÓS, recipient of eMeRTon, Kálmán Nádasdy Prizes, as well as the Artisjus Lifetime Achievement Award.
The music was composed by TIBOR KOCSÁK, recipient of the eMeRTon, Ferenc Erkel and Artisjus Prizes.

The original stage version was adapted and the transition scenes were written by ISTVÁN PINCZÉS, recipient of the Mari Jászai Prize
Arranged for a symphonic orchestra by ZOLTÁN BÓKAI

Szereplők /Actors/:

Nyilas Misi /Misi Nyilas/ – NÉMETH KRISZTIÁN RÓBERT / SZOBOSZLAI BALÁZS

A felnőttek /The adults/

Igazgató /Principal/ – CSIKOS SÁNDOR, Jászai Mari-díjas, Érdemes és Kiváló művész /
recipient of Mari Jászai Prize, Meritorius and Excellent Artist Awards
Valkay tanár úr /Mr. Valkay/ – FÖLDES TAMÁS, Sógó Csiga-díjas / recipient of “Sógó Csiga” Prize
Gyéres tanár úr /Mr. Gyéres/ – RÖZSA LÁSZLÓ
Sarkadi tanár úr /Mr. Sarkadi/ – BAKOS-KISS GÁBOR
Báthory tanár úr /Mr. Báthory/ – PAPP ISTVÁN
István bácsi, pedellus /István, caretaker/ – KISS GERGELY MÁTÉ
Doroghyné /Mrs. Doroghy/ – NAGY ANIKÓ, Jászai Mari-díjas / recipient of Mari Jászai Prize
Viola kisasszony /Miss Viola/ – VARGA KLÁRI, Jászai Mari-díjas / recipient of Mari Jászai Prize
Bella kisasszony /Miss Bella/ – JENES KITTI
Török bácsi /Uncle Török/ – GARAY NAGY TAMÁS, Megyei Prima-díjas / recipient of “Megyei Prima” Prize
Török néni /Aunt Török/ – NÁRAY ERIKA, Sógó Csiga-díjas / recipient of “Sógó Csiga” Prize
Török János /János Török/ – NAGY DÁNIEL VIKTOR, Junior Prima-díjas / recipient of “Junior Prima” Prize
Török Ilonka /Ilonka Török/ – EDELENYI VIVIE
Pósalaky úr /Mr. Pósalaky/ – ÚRMÖSSY IMRE
Pósalaky úr gazdasszonya /Pósalaky’s housekeeper/ – EPERJESI ANIKÓ
Rendőrtiszt /Police officer/ – TAR VIKTOR

A már majdnem felnőttek /Almost adults/

Nagy úr /Mr. Nagy/ – DÁNIELFY GERGŐ
Lisznyai úr /Mr. Lisznyai/ – MECHLE CHRISTIAN
Nagy úr barátnöje /Girlfriend of Mr. Nagy/ – VAJÓCZKI VIRÁG
Lisznyai úr barátnöje /Girlfriend of Mr. Lisznyai/ – CZINEGE INEZ

A gyerekek /The children/

Doroghy Sanyika /Sanyika Doroghy/ – SZOBOSZLAI BALÁZS / NÉMETH KRISZTIÁN RÓBERT
Orczy /Orczy/ – HLAVACSKA DÉNES
Gimesi /Gimesi/ – TÖRÖK TAMÁS
Böszörményi /Böszörményi/ – ZUBOR BOLDIZSÁR / TAR VIKTOR
Sándor Mihály /Mihály Sándor/ – KOVÁCS LÁSZLÓ
Tök Marci /Marci Tök/ – BALOGH BENJÁMIN
Csicsó /Csicsó/ – CZIBLA ÁDÁM / ÖTVÖS JÓZSEF
Tannenbaum /Tannenbaum/ – LEHEL VILMOS
Andrási /Andrási/ – PUSZTAI LŐRINC / ASSZÚ ÁBEL
Szegedy /Szegedy/ – LISZTES KRISZTIÁN
Péteri /Péteri/ – ÖTVÖS JÓZSEF / CZIBLA ÁDÁM
Simonffy /Simonffy/ – ASSZÚ ÁBEL / PUSZTAI LŐRINC
Láng /Láng/ – TAR VIKTOR / ZUBOR BOLDIZSÁR
Varga /Varga/ – JUHÁSZ MÁRTON

Közreműködő partnerintézmények és művészeti együttesek / Cooperating partner institutions and performing arts ensembles:

CSOKONAI SZÍNHÁZ (igazgató: GEMZA PÉTER) / Csokonai Theatre (General Manager: Péter Gemza)
KODÁLY FILHARMONIKUSOK DEBRECEN (igazgató, művészeti vezető: SOMOGYI-TÓTH DÁNIEL) / Kodály Philharmonia Debrecen (General and Artistic Director: Dániel Somogyi-Tóth)
LAUTITIA GYERMEKKAR (művészeti vezető: NEMES JÓZSEF) / Lautitia Childrens Choir (Artistic Director: József Nemes)
ADY ENDRE GIMNÁZIUM (művészeti vezető: VÁRHALMI ILONA) / ENDRE ADY GRAMMAR SCHOOL (Artistic Director: Ilona Várhalmi)

zenei vezető / Musical Director: BÓKAI ZOLTÁN
zenei munkatárs / Associate Musical Director: BÖGÖS ATTILA
koreográfus / Choreographer: JÓNA SZABOLCS
tánc kapitány / Dance Captain: LEHEL VILMOS
diákszínpadí szereplők művészeti vezetője / Artistic Director of Participating Drama Students:
VÁRHALMI ILONA

díszlet- és jelmeztervező / Set and Costume Designer: KOVÁCS YVETTE ALIDA
világítás- és animációtervező / Lighting and Animation Designer: MADARÁSZ „MADÁR” JÁNOS
hangtervező / Sound Designer: DITZMANN TAMÁS
grafikus / Graphic Designer: PUZSÁR VIKTOR

animációs főmunkatárs / Animation Associate: MADARÁSZ GERGŐ
animációs munkatárs / Animation Staff: JÓVÉR CSABA
jelmezkivitelező / Wardrobe Supervisor: DEBRECZENI ILDIKÓ
díszletkivitelező / Set Construction: TÓTH KÁZMÉR
hangtechnikusok / Sound Staff: BODNÁR CSABA, MÉHES JÁNOS
hangosítók / Sound Technicians: ABUCZKI ISTVÁN, BALOGH FERENC, ENDI ANDRÁS,
GYARMATI BALÁZS, KALAS ZOLTÁN
fejgépkezelők / Followspot: HÓDOS FERENC, SERESTYÉN LAJOS

fodrászok / Hair Stylists: ÁCS IBOLYA, DOBI JUDIT, JUHÁSZ ENIKŐ
öltöztetők / Dressers: KÁRAINÉ BUDAHÁZI ÉVA, NAGY KATALIN, ORBÁN CYNTHIA, SZARVAS ANDREA
díszítők / Decorators: BARANYI GÁBOR, FENYŐ ZSOLT, JÁNOSSY ÁRPÁD, KECSKÉS ZOLTÁN,
KISS ZOLTÁN, NAGY DÁNIEL, NAGY TAMÁS, TIBA RÓBERT, ZIBRICZKY PÉTER
kellékesek / Props: FARKAS ZOLTÁN, LAJTER ISTVÁN
kellékkészítő / Props Maker: KOÓS ANIKÓ

ügyelő / Stage Manager: KARL JÓZSEF
ügyelőasszisztens / Assistant Stage Manager: HORVÁTH ÁGNES
rendezőasszisztens / Assistant Director: EPERJESI ANIKÓ
súgó / Prompter: DIHEN VIKTÓRIA

műszaki projektigazgató / Technical Project Manager: BODNÁR LÁSZLÓ
gazdasági projektigazgató / Economic Project Manager: FODOR ILDIKÓ
programigazgató / Program Director: TÓTH ERNŐ
műszaki koordinátor / Technical Coordinator: ERDEI LÁSZLÓ
produkciós menedzser / Production Manager: KÉKEDI ERIKA
produkciós asszisztens / Production Assistant: BALÁZS DÓRA
ügyfélkapcsolati menedzser / Customer Relations Manager: LŐRINCZ ZSUZSANNA
marketing menedzser / Marketing Manager: GAÁL-LŐRINCZ ANDREA

karmester / Conductor: BÓKAI ZOLTÁN

rendező / Director: BÁLINT ALBIN

producer / Producer: BÓDOR EDIT

A produkció a Hartai Zenei Ügynökség szíves engedélyével, valamint Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának Kölcsey Ferenc ösztöndíj-támogatásával kerül színre.

The production is presented with the kind permission of Hartai Music Agency and with the generous support by the “Ferenc Kölcsey” Scholarship of the Municipality of Debrecen.



***„Az élet szép, az élet minden!
S míg létezhet a földön ember,
A lánc, mi egybeköt, nem hullhat szét!***

***Lesz út - lélektől lélekig,
Lesz kinek megtanítsd
Világod titkait!***

***Az élet szép, az élet minden!
Mondhatják, hogy semmi nincsen;
A legnagyobb kincs örökké tiéd!”***


Miklós Tibor: Az élet szép

***„For life means all and life means beauty
May you have no rank, nor duty
The greatest treasure still belongs to you!***

***Find a way from soul to soul to reach
There'll be someone you teach
Secrets of Earth anew!***

***For life means all and life means beauty
No matter they say you're not wealthy
The greatest treasure still belongs to you!”***

Tibor Miklós: Life means beauty



LÉGY JÓ
MINDHALÁLIG!